

308884

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3 } డిన్న వట్టిణము 1917 సం॥ ఫి బ్రవరినెల 2 వ తేది శుక్రవారము } No. 124
సంపుటము. 3 } న శ నా మ స ం వ త్ప ర మా ఘ మా స శు క్ల వ కాదశి ౧౧. } సంచిక 2౫౫

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులను వరమామృతము
చక్కని డబ్బితా నహా సీసా 1-కి 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్వపు నొప్పుల
బారదోలును. నాయువుపోట్లపోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు సంచిమందు.
అమృతాంజనండ్లిపో, బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు.

180 ఫుటర్ ఫు ప్రకము డిచితము
ఆరోగ్యమును కాల్వలను నిలుపును పొందుట స్వాభావిక
మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది.
ఈ ఉత్తమమైన ఫు ప్రకము ఆరోగ్యమార్గమును కలగజేసి
కీరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును. అయ్యున్నట్టిని ఇప్పించు
ను. ఈ ఫు ప్రకము ఇనాముగా నీయబడును. పోష్టు చార్జి
యు మేమే భరించిపంపెదము. వెంటనే వ్రాయును.
219 వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అలంకనిగ్రహ ఔషధాలయం 155, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు
స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపును. కరస్పాడెన్సు మొదలగున
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్. నారాయణ అండ్ కంపెనీ.
(53) 21. హన్మంపేటి, బొంబాయి.

బంగారు పతకములను
మద్రాసులోను కలకత్తాలోను ఆయు
ర్వేదీ యావధ ప్రదర్శనములయందు నిచ్చిరి.
జాండూ ఫార్మ్యూటికల్
వర్కుస్
—***—
తేహ్యములు, బిళ్లలు, మాత్రలు మొద
లగునవి యన్నియు శాస్త్రోక్త ప్రకారంబున
సిద్ధపరుచుదురు. వెలపట్టిక కై వ్రాయుడు.
ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియును.
వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాష
లో జరుపవలయును.
చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధాని
లోను ఏజంట్లు కావలయును.
The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, I.

మోటారు బస్సుకార్లు.
కాంటి నెంటల్ అండు రిఫిల్లింగ్ బస్సు కార్లు
సకాలముగ అతిశీఘ్రముగ సరఫరా చేయుటకును
హిందూదేశి ఇరిసితులకు తగునట్లును రేడియేటరు
నగై రాలతో సహా 20 లేక 25 మంది కూర్చుండు
టకు తగినవి యున్నవి.
విలాసము:—వెల్కోజు, రాయపేట,
(664) మద్రాసు.

అమృతాంజనం డిపోవారి దివ్యావధములు
—***—
నేపాళదేశపు కస్తూరి, మంచిని తులము 1-కి ... 80.0-0
మంతుమ పువ్వు తులము 1-కి ... 2.0-0
గోరోజము, మంచిని ,, ... 7.0-0
పచ్చకర్పూరం ,, ... 2.0-0
రసభిస్మము తులము 1-కి రూ 0-10-0
ఆదిపచ్చికానా లేక జున్ను ,, ... 8-8-0
బాలాచ్యుతము సీసా 1-కి ... 0-12-0
నుండుకు నూనె సీసా 1-కి ... 0.5-0
జీర్ణరసాయనము:—ఈమాత్రలను సేవించుట
వలన అన్నము పచనమగును. జీర్ణకోశము బాగు
పడి రసప్రాసవము క్రమముగ గలుగును మలబద్ధ
ము మానును. 25 మాత్రల డబ్బి 1-కి వెల 1-4-0.
అమృతాంజనం డిపో. } 109, శ్రీశోభన్, బొంబాయి
} 7, తంబునెట్టి పేటి, మద్రాసు.

అద్భుత నివారిణి. 124
ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగారి
ఎలెక్ట్రో టానిక్ వెరల్సు

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సత్తువ బలహీనము,
ఆయాసము శుక్లశబ్దము పోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు,
యులకు, గుమాస్తాలకు వర్తింపలకు, మనోవ్యాధులకు మొద
లగు వారికి ప్రశస్తమైనందు; బలమును గలిగించును. అనేక
వేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే
ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.
25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 ,, ,, ,, 2-0-0
నవీనము! నవీనము!!
క రి మ శ ద్ర వ్య ము ల రా జా
ఆట్లర్ దిట్ బహర్
మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆత్మార్థ
వాసనయును కలదు. ఆత్మకహాల్ సారాయి మొదలగునాటి
యొక్క సంబంధము బొత్తుకాలేదు. కేతిగుడ్డలో గాని చొ
క్కాయి వైసగాని 2.5 చుక్కలు విడిచినింపి ఒక సందన
వనము సుదృఢమంటే యెంతో సుఖమయిన వాసనను అను
భవించ వచ్చునో అంత అనుభవించురు. ఇతర వాసనలు యే
నేని యుండినా యీ ఆటోడిట్ బహర్ యొక్క వాసన ప్రాధా
న్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుడు.
వెల 1/2 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి. పి. చార్జి
,, 1 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0.12.0 } రూ. 0.4-0
,, 1/2 ఆవున్నబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము.
సోలు ఏజంట్లు:—
ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.
నెం 155, జుహూనసీగు నీధి, బొంబాయి.

ఉమ్మిడి-రామయ్య శెట్టి.
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ, మరాపు వర్గకులు.
25, చై నాబబాదురోడ్డు, మద్రాసు.
తెలివిలిగము: "ఉమ్మిడియార్" మద్రాసు.
ఈపటములో కనపరచినట్టి
అనేక విధములైన గాజులవచ్చుక
ముగానవరముబంగారుతోతయారు
చేయబడి యున్నవి. వలయువారు
మాత్రప్రాసిన గాజులకములున్న
అందులకు మజూరిల విషయముల
క్యాటలాగుల పంపబడును.
ఇంకా మానద బంగారు గల్ల
గోడాలు, గెట్టితోడాలు, గెట్టిశిలు
ఉంగగములు, రాళ్ల పుంగరములు
డాలర్లు, గడియారపు గొలుసులు,
కానుల పేర్లు, పెడినగలు అనేక
విధములైన వెండికాత్ర సామానులు హాజరన యున్నవి.
నాణ్యమైన నాలువూచియివ్వబడును. 393

పాఠశాలలు.

(-0-)

అధ్యయన కాలము

భారతవర్షమునందు బూర్వమునుండి పాశ్చాత్య విద్యా క్షయన పద్ధతి స్థిరముగ నెలకొల్పబడిన కాలమువరకు ఆంధ్ర గ్రామీణుల కేరళ, యజ్ఞుని సంవత్సరముల క్రిందటివరకు భారత కాలము ఉదయము గం. 10 మొదలు గం. 1 వరకును, పిదప గం. 2 లు మొదలు గం. 5 ల వరకును అధ్యయనమును సలుపుట నెన్నడు నెఱుంగవు. ప్రాతఃకాలమునుండి సుమారు గం. 10 ల వరకును, తరువాత సాయంత్రము గం. 2 ల మొదలు గం. 5 ల వరకును గురువుకొద్ద కిష్టము అధ్యయనము నున్నచుండెడివారు. భారతీయుల పూర్వపుబద్ధతి కారిత, మానసిక శాస్త్రముల నీతుల కనుగుణముగ నున్నది. కాని యీ మాత్రన పద్ధతి శాస్త్రవిరుద్ధము. అందుచేతనే మన యనుభవముచే నీ పద్ధతి ఆరోగ్యానర్థక మగుననియు, మేధాశక్తి క్షీణతకు సాయపడుననియు నొక్క చెప్పవచ్చును.

ప్రభుత్వమువారిచే స్థాపించబడిన బోధనాధ్యయన కళాశాలలలో విద్యార్థులకు మానసిక శాస్త్రము (మైకాలజీ) ను బోధించుతేరి, ఉపాధ్యాయుల క్రిందివిషయములను జెప్పుదురు. మనజాలకు, అందులో ముఖ్యముగఁ బిల్లలకు మేధాశక్తి ప్రాతఃకాలము మొదలు, 10 గంటల వరకును, తిరిగి 2 గంటలు మొదలు 5 గంటల వరకును క్రమముగ మెచ్చుచుండును. 10 గంటల మొదలు, 2 గంటల వరకును క్రమముగ తగ్గుచుండును. ఆసమయముందు వారికి విశ్రాంతి యుండవలెను. పగలంతయుఁ గష్టపడి పనిచేసియుండుటచే శరీరమును, కర్మాచార మేధస్సును అలసియుండును. వానికి విశ్రాంతి యుండినగాని తిరిగి పనిచేయజాలవు. రాత్రిను నిద్రపోయి శరీరమునకును, తద్వారా మనస్సునకును ప్రపంచములో జంతు సంతానమంతయును విశ్రాంతి నిచ్చుచుండును. ఇది ప్రకృతి ధర్మము. అనుభవవేద్యము. రాత్రియంతయు గాఢనిద్రచే విశ్రాంతి జెందియున్న మేధస్సును, శరీరమును ఉదయముగ నరికి నేడదేరి యెరియరుకుగ నుండును. అందుచేతనే మార్గోదయ మైనది మొదలు గం. 10 ల వరకు మనస్సు బాగదర్శక యందుండి వికసించుచుండును. శరీరము వీర్యగూఢమై తేజోమండు మగును. ఆసమయమున బనిచేయుటకు గాని, అధ్యయనము సల్పుటకు గాని వింతో యుత్సాహముగ నుండును. అప్పుడు నేర్చినవిద్య జక్కగ మనస్సున నాటి భావగతి మగును. తరువాత శరీరమునకును, మేధస్సునకును విశ్రాంతి యవసరము. విశ్రాంతిబొందిన పిదప మొదలు తిరిగి బాగదర్శకముండుడి చురుకుగ నుండును, ఇట్లు శ్రేయ, విశ్రాంతి, ఒకటితిరు

వాతనొకటి యుండవలెను గాని వరుసగగం. 6 ల కాలముపని చేసి అంతకుబూర్వమును, తరువాతను విశ్రాంతి జెందుట ప్రకృతిధర్మమునకు విరుద్ధము. ప్రకృతియనుచుండును దాటు వారు జీవజన్తులగుటలో నాశ్వర్య మేమున్నది. భారతజాతి యొక్క ప్రస్తుతదుర్బలత్వమునకును బుద్ధిమాంద్యమునకు నిది యొక కారణ మేల కాదు? ఇదియే ప్రబలకారణమని చెప్పిన జెప్పవచ్చును. అయితే మనకంటె నెక్కువసభ్యత గల వారమరియు, విద్యలో మనకంటె నెక్కువ శ్రమ అభివృద్ధిగాంచి నామని యు బహిరంగముగ జెప్పుట యే గాక, లోలోపల సంతసించు. నాంగ్లేయులగుండె తన ప్రభుత్వములో నిట్టి ప్రకృతిధర్మ విరుద్ధ కార్యముల నెట్లు నెలకొల్పియుండినో నోచరుముకాదు. తన బోధనాధ్యయనకళాశాలలలో నేర్పు నీతియొకటి. వారి కళాశాలలు, పాఠశాలలు మున్నగువానిలో నాచరించుపద్ధతి మరయొకటి. ఇంత యెల్ల ప్రకృతిధర్మములను, మానసిక శాస్త్రమును బోధజేయు నైదాపేటలోని బోధనాధ్యయనకళాశాల కూడ ఉదయము గం. 10 ల వరకు మాయబడియుండును. గం. 10 కు తెఱవబడి నప్పుడు బోధనాధ్యయన విద్యార్థులకు తమ కళాశాలవారి పద్ధతి ప్రకృతిధర్మవిరుద్ధ మని ఉపాధ్యాయులు నేర్పుదురు. విద్యార్థులు నేర్చుకొందురు. మనకాపధానిలోని కళాశాలకు పాఠశాలలకు మార్గదర్శకముండుట కీ బోధనాధ్యయనకళాశాల ను నైదాపేటలో ప్రభుత్వమువారు నిర్మించినారు. బాలుక యొక్కయు, యువకుల యొక్కయు, వృద్ధుల యొక్కయు ఆరోగ్యమును గూర్చిన విషయములలో మాత్రము దీనియందు మార్గదర్శకము నశించుచున్నది. ఆకళాశాలలో నె శతతరగతి మొదలు నాల్గవతరగతివరకు, పనిబాబురక్షణను ఉదయపు పాఠశాలలేక కళాశాలలో బాలు 10 10 లకే యారంభ మగును. ఇంతకంటె సంతాపకరమగు సంగతి నేరొకటిలేదు. పనిబాబు రనిగాని, పిల్లలనిగాని, దయ, దాక్షిణ్యములేక దేశ మంతటను ఈ యనగధదాయకమగు పద్ధతి నెలకొల్పటకు ప్రభుత్వమువారికి గాని, తమ స్వవిషయములలో గూడఁ బాశ్చాత్యుల మార్గావలంబు లగుచున్న మన భారతీయులకు గాని అంత ప్రబలకారణ మేమియో యాలోచింతును. తమలో దాము గలిసికొన్నప్పుడును, గృహమునందును, ఆంగ్లేయభాష లోనే సంభాషణ జరుపుటయే యొక గౌరవమనియు, నాగరికుల లక్షణమనియు తలంచుచున్నట్టియు, మనయాచారములు, సాంప్రదాయములు మున్నగు వానిని వివర్ణించి పాశ్చాత్యులవలె ముండుట కెంతో ప్రయత్నము సల్పుచున్నట్టియు మనవారికి కారణ మేముండును? వారు చేయుచున్నారా? ఇక మనకు నేరే ఆలోచింపయెందుకు? ఇకవారి కారణమేమి? ఉదయము 8 గంటలకు బూర్వము నూర్పుని దగ్గరముగాక,

దాదాపు సంవత్సరముంతయు గజగజ మణికింపు చలితో నిండిన ఇంగ్లాండుదేశములో జనులు నిద్రనుండిచేచి కాలకృత్యములు తీర్చుకొని, ఆల్పాహారము నేదైన భుజించి తమపనిలోనికి వెళ్ళునరికి సుమారు గం. 10 లగును. అంతకుబూర్వమే యారంభించుటకు మిక్కిట మగు చలిచేత నీరే లేదు. మానసిక శాస్త్రధర్మమునకు విరుద్ధముగ నున్నను, వారి యలవాటు వారి దేశములోఁ బ్రకృతిధర్మముగ నే యుండవచ్చును. ఆపద్ధతియే యిచ్చటను నెలకొల్పబడినది. చలిదేశము గానప్పుడును, ముఖ్యముగ నుష్ణదేశ మైకప్పుడును, నూర్పునిదర్శనము మనకు ఉదయము 6 గం. 7 కాలమునకు మించు పూర్వముననో, పరముననో అగుచున్న సందర్భముననే ప్రకృతి ధర్మములను, మానసిక శాస్త్రధర్మములను బుద్ధిపూర్వముగ నట్లొకటియొకటి వన దెట్టి తప్పి చెప్పటకు వీలు లేదు. భారతీయుల పాలనలో నున్న కళాశాలలు, పాఠశాలలు ఈ యనగధదాయకమగు పద్ధతిలోనుండి తప్పించి ఉదయము, సాయంత్రము, అధ్యయన కాల మేలచేసికొనకూడకో తెలియవచ్చును. ఇకనైనను భారతీయులు తనకిప్పుడు బాగుగ నలవాటైన నిద్రను, మాని ఒక రినిమాచి వారుచేసినట్లు జేయుటమాని తమపాఠశాలలను క్రమమగుపద్ధతివిధాన నడిపించెదరుగాక! ఈవిషయములో దామె ప్రభుత్వమువారికి శీఘ్రములో మార్గదర్శక లగుదురుగాక?

పాఠశాల లన్నియు వారమున కైదురోజులు పనిచేయుటయు తరువాత రెండు దినములు విశ్రాంతిబొందుటయు నొక యలవాటేర్పడినది. ఈ పద్ధతికూడ మానసిక శాస్త్రధర్మము నకు విరుద్ధమనియే నైదాపేటలోని బోధనాధ్యయన కళాశాల లోను ఇతర బోధనాధ్యయన కళాశాలలలోను ఉపాధ్యాయులు బోధనాధ్యయన విద్యార్థులకు బోధించుచుండురు. ఈ విషయములో గూడ ధర్మవిరుద్ధమే జరుగుచున్నది. వారములో రెండు రోజులున్నది. పాఠశాలలు పనిచేసి తర్వాత బుధవారము సాయంకాలము విశ్రాంతిజెంది తిరిగి రెండు రోజులన్నర పనిచేసి తర్వాత శనివారము సాయంకాలమును, ఆదివారమును విశ్రాంతి జెందుట యారోగ్యకరమని, శ్రేయోదాయకమనియు మేధాశక్తి వికసించుటకు వోడ్చుకు ననియు ఉపాధ్యాయులు లందరు నెఱిగియున్న విషయమే. అటుల జేయకపోవుటకు కూడ కారణమేమియో తోచవచ్చును. నై కారణముగాక వేరు కారణ మేముండును. వారు చేయుచున్నారా మనమును అటులనే జేయునది. ఈ పద్ధతి కూడ భారతీయులే యవలంబించి ఆంగ్లేయులకు మార్గదర్శక లగుదురు గాక!

స్వల్పసంఖ్యగల విరోపియును యుపాధ్యాయులొకరికే యీ యనగధదాయకమగు పద్ధతి దేశమంతటను పాదుకొని యున్నది. వారిత్రేనను మనదేశములో నున్నంతకాలము ఆరోగ్యదాయకమగు ఉదయపుపద్ధతి మంచిదేగదా! కొన్ని కళాశాలలలో కొంతమంది విరోపియును ఉపాధ్యాయులు లిందుకు సమ్మతించరేమో యని యనుకున్నను విరోపియును ఉపాధ్యాయులు లేని మనకళాశాల లెన్నిలేవు. ఉన్నత పాఠశాల లెన్నిలేవు. ప్రాథమిక పాఠశాల లెన్నిలేవు? నీ నన్నింటియందు నీ యారోగ్యదాయకమగు పద్ధతి నెందుకు నెలకొల్పకూడదు? నెలకొల్పదురనియే నాయూహ. శీఘ్రములో నెలకొల్పి భారతజాతి యింకను క్షీణించకుండ గాపాడఁబడు గాకయని దైవమును ప్రార్థించుచున్నాను.

తా || వేంకట్రామయ్య

వ నిధిజెందినకలము చెకధర

నైనరు కంపెనివారి

‘మర్కన్తయిలు’

ఫౌంటెను వేనా

రు 2-8-0

మాత్రమే

రు 2-8-0

మాత్రమే

ధరమాత్రమే స్వల్పముగాని ఉపయోగమున ఘననాయనది.

ప్రపంచములో ఫౌంటెను వేనాలు చేయువారి లో గొప్పకంపెని వారివలన ఈకలము మాకొరకు ప్రత్యేకము తయారు చేయబడినది.

14 వన్నె బంగారు పాల్చి

వేగముగ న్రాయదగి యున్నది.

(555)

రు 2-8-0 మాత్రమే

నైనరు కంపెని లిమిటెడ్, మదరాసు.

విరోపాఖండ యుద్ధచరిత్రము

రెండుభాగములు నెల రు. 1. సోస్టేబిల్ ప్రత్యేకం మొదటిభాగ మిదిగో తీసినవారికి 2 వ భా. 0.8-0. ప్రస్తుత మైరోపాఖండమునందు జర్మన్, ఆస్ట్రియా, తుర్కీ లొకప్రక్కను, (రెంచి, రష్యా, బెల్జియ, ఇటలీ వారు మఱియొక్క ప్రక్కను మూడి యుద్ధముచేయు సంగతి వివరముగా తెలుపబడియున్నది.

రెండవ భాగమునందు తెల్లియం, ఫ్రాన్సు, రష్యా రంగములందు జరిగిన సాహసకార్యములు జర్మనుల యక్రమములు, వైద్యవిషయములు, యుద్ధ దీర్ఘదర్శనములు మొదలగు మనోహరవిషయములు గలవు. మొదటి రెండు భాగములందు భాయాపటములు చూచుట కిందెయిండును. ప్రతివారును ఈ రెండు భాగములు చదివి ఆంధిండుదుఃఖి మా యాశమును.

మొదటి భాగము 0.8-0 రెండవ భాగము 0-12.0 చిరునామా:- సుపీరియరు వాచ్ కంపెని, (586) పోస్టుబాక్సు నెంబెరు 167, మదరాసు.

స్థానిక వార్తలు

(౧)

జరుగబోవు సభలు మున్నగునవి.

ఫిబ్రవరి 6 మంగళవారము.

కానకశతా సమావేశము. ఉద. 11 X౦.
మహిళా సంఘ సంతకసభ. సాయం. 4-45.
వెంటండు ప్రభుత్వ యధ్యక్షురాలు లక్ష్మి, మైలాపూరు.

ఫిబ్రవరి 7 బుధవారము

డవుటా బాలికా పాఠశాల సాయం. 5.
బహుమాన ప్రదానోత్సవము.

మాసపు వర్గము: జనవరి మాసమున చెన్నపురి యందు వర్ష మే లేదు. సాధారణము 4/5 అంగుళపు వర్షము పడుచుండును.

హైకోర్టు సెషన్సు: జరుగబోవు హైకోర్టు సెషన్సుకు రావలసిన జ్యూరర్లు పెరిష్ గారు తెలియజేసిన ప్రకారము 11 గంటలకు కాక ఉదయం, 10-45 గంటలకే కోర్టుకు హాజరకావలెను.

ఇండియన్ బ్యాంకు: గత డిసెంబరు 21 న లేడితో సంబంధము నందు ఈ బ్యాంకుకు 292078-2-6 లు ఆదాయమును 160583-3-3 లు వ్యయమును 181495-0-3 లు లాభమును గలిగినది.

చెన్నపురి వైద్యకళాశాల సంఘము: పెండింగ్ పిట్సులలోని ఆరోగ్యవనిగృహమున ముఖ్యవైద్యుడైన డాక్టరు పి. మత్తు ఎం. డి. గారు కరీకా ప్రాథమిక సక మందిరములో క్షయవ్యాధినిగూర్చి యుపన్యసించెదరు.

డేనిష్ మిషన్ రిడింగ్ రూము: ఈ భవనమున పి. కే. గిరిరావుగారు "పూర్వము హైందవ పరిపాలనలో ప్రాచ్యుత్వము స్థితి"ని గురించి ఈ సాయంత్రము ముఖ్య సెషన్సులో పచ్చయ్య కళాశాలలోని యన్. సి. శ్రీనివాసాచారి ఎం. ఏ. గారధ్యక్షత వహించెదరు.

ఎగ్జ్యూరు బాలికా పాఠశాల: ఈ పాఠశాల 8 వ వార్షికోత్సవము ఈ నెల 11 వ తేదీన సాయంత్రము 3-45 గంటలకు ఎగ్జ్యూరులోని పి. భాష్యకాన్లు నాయకుగారి బం గళాయందు గో. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు. ఎ. ఏ. ఏ. ఏ. (అడ్మినిస్ట్రేటివ్ జనరల్) గారి అధ్యక్షత క్రింద జరుగును.

నాడియా గారి యువన్యాసము నాపురల జేయుట: నేడు హైందవ యువజన సంఘము నందు గోఖలే గుండెరమునందు నాడియా గారు చేయ దలచిన యువన్యాసమును చేయగూడదని సామ్రాజ్య పాలకులు ఆనిబంజుట గారికిని నాడియా గారికిని తాకియును పంపిరి. కానన ఆ యువన్యాసము జరుగదు.

ప్రావిడెంటు ఫండు ద్రోహము: పూర్వము రాజధాని ప్రావిడెంటు ఫండు కార్యదర్శిగా నున్న జీ. కె. న్న అను నదిడు ప్రావిడెంటు ఫండుకు తానిచ్చిన సొమ్ములో కొంత భాగ నవహరించె నని "వర్రాన్ మెయిలు" పత్రిక కార్యాల యమునందలి గుమస్తా జే. రామానూజాచారి యను వరకు కేసు నెక్సెను. ఎగ్జ్యూరు పోలీసుకోర్టులో కేసు జరుగుచున్నది.

త్రైప్రసన కళాశాల: ఈ కళాశాలలోని సంయుక్త సంఘముల తరఫున రాబోవు సోమవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ హాంసందు బాలకృష్ణమూనె గారు "బాలి నుతాచారముల విభేదములు బాలియైక్యమున కభ్యంతరము గలిగించునా?" యనువిషయమును గురించి చర్చించెదరు పోలవరం జమిందార్ గారు. కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావు బహదూర్ గారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

వెంటండు ప్రభుత్వ: ఇటీవల శ్రీ వెంటండు ప్రభుత్వ గోసాస్త్రిల కొకరిందు నొసగిరి ప్రభుత్వమున వారి కుమార్తె గారి పెళ్లిసింక్లర్ కన్యయును ఆతిథులను సత్కరించిరి. కాన్య్య గతయు, వాలిన్ సతయు, రామస్వామి మదలి గారి సతయు, బెడ్డెడ్డు ఓట్లశిల్ప సదాశివయ్యగారు గాన్ల సతులును, సందూరు, ఉత్తర రాణులును మున్నగువారు వచ్చిరి. విందునందెరము మందగ ఆతిథి వారసులు నిలుచుండ, పెళ్లి కన్య భాగ్యపాలులను దీసిరి. యుద్ధరంగమునందలి పై నిర్మల కొడుకు పంపబడుచున్న వస్తువులు తుప్పులు తుప్పులుగా పడి యుండును. ఉపాహారమైన వెనుక సంగీత కళానియు జరిగెను.

పారిశ్రామిక పంచాయతీసభ.

29 వ తేదీన సంఘమువారు మఱల సమావేశమై ఇండియన్ బ్యాంకు కార్యదర్శియగు విద్యాసాగర పాండ్యగారిని పరి కీర్తించిరి. వారి సాక్ష్యమున దీక్షించి విషయములు ముఖ్యములు. ప్రభుత్వమున పాండ్యగారు హిందూదేశ వ్యాపార పరి శ్రవల విషయమున భారతీయులకును యూరపీయులకును గల భేదముల వలన నష్టములను విశేషముగ చర్చించి అట్టి భేదములను తొలగ జాతుల వారును పరిత్యజించి కలసి మెలసి పాటుపడవలయునని మదిచిరి. వీ వ్యాపార సంఘమునం దైనను కార్య నిర్వాహకులగు డైరెక్టరుల సంఖ్యలో సగము మంది భారతీయులుగా నుండిననే కాని ప్రభుత్వమువారి రట్టి సంఘమున కెట్టి సాహాయ్యమును చేయ రనియు, ప్రతి పారిశ్రామిక కాఖ యందును భారతీయుల హక్కులనే ముందు గమనించెద. మరియు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటింపవలయును. వ్యాపార శిక్షణము కొడుకుగాని, అనుభవము గణించుటకు విదేశములకు బోవువారి సందర్శమున ప్రభుత్వమువారు విదేశములలోని పారిశ్రామిక కర్మాగారములందు భారతీయులు పని నేర్చుకొనుటకు కొన్ని పరతులక్రింద చక్కని వసతుల నేర్పబుపవలయును. విదేశములనుండి పారిశ్రామిక విషయ పండితులను రావించుటకు ప్రభుత్వమువారు వీలైనప్పుడు విదేశములలో పని నేర్చుకొనుటకు భారతీయులను బంపి వారి వలన పనిచేయుచుకొనుట యుచితము.

భారతీయులయందు మూడు లోపములు గలవు. (1) వ్యాపారములందును పరిశ్రమలందును భారతీయులకు తగినంత ప్రాతినిధ్యము లేకుండటం. తమ వ్యాపారము జయంపకుండు సంకీర్ణము వారికి విశేషము గల గలదు. (2) భారతీయులు తాము వెట్టి న వెట్టి బడికి తగినంత లాభములు రావలయునని ఎదురుచూచు చుండురు. ఆంధ్రదేశిని ఉపచరింపగల పరిశ్రమల సందర్శమున ప్రభుత్వము వారు సహాయము చేయుచు ప్రజలకు విజయోత్సాహము గూర్చు దుండవలెను. (3) హిందూదేశమునందు వ్యాపారముల తపచరింపగల సిద్ధి సంస్థాపనలు లేవు. పారిశ్రామికాది సంస్థాపనలందు భాగములను గొనుటకు సొమ్ము వసపనిచ్చు సంఘములు లేవు. హిందూదేశములో చూడకి 90వందల విద్యాగం థము. లేనివారుగ నుండగ, వారు పారిశ్రామికాభివృద్ధి కొజ కట్టు పాటుపడ గలుగుదురు.

అనంతరము పాండ్యగారు ప్రజలకిందజేసి ప్రాథమిక మాధ్యమిక విద్యల నువసరమునుగూర్చి వివరించి పాఠశాల లందు వ్యాపారవిషయములను బోధించువారు లేరనిచి వలయుననియు పారిశ్రామికములు కా. త్రు. వే. క్లె. మున్నగువారి జీవితములనుగూర్చిన గ్రంథములను సాతశాలలలో బడివింపవలయుననియు చెప్పిరి. పిమ్మట వారు సిద్ధిసంస్థాపనలనుగూర్చి వివరించి వానివలన వ్యాపారపరిశ్రమలకు గలుగు సాకార్యములను వివరించి, అంతయున వ్యాపార సాంకేతిక విద్యలను గూర్చి వివరించి మరలించిరి.

అనంతరము పారిశ్రామిక పంచాయతీసభ్యులు పాండ్య గారిని క్రానుపరీక్ష చేసిరి. పండిత మాళవీకు గారి క్రా. ప్రశ్న వేయగా యూరపీయును డైరెక్టరులును భారతీయు డైరెక్టరులును గలసియున్న యెడల భారతీయులు పారిశ్రామిక నష్ట సంపదనుగూర్చి యూరపీయులకు తెలియ జేయుదుననియు, యూరపీయులు భారతీయులకు పరిశ్రమలకు సంబంధించిన సాంకేతిక విషయములను బోధించుదు రనియు, ఇట్లనోన్యోస సాహాయ్యము జరుగుచుండు ననియు, యూరపీయును వ్యాపార మునకు ప్రభుత్వమువారి సాహాయ్య మనవర వనియు, భారతీయు పరిశ్రమలు ఊజించినంత యూరపీయును పరిశ్రమలు ఊజింపలే దనియు చెప్పిరి. అనంతరము మద్రాసు బ్యాంకి కార్యదర్శియగు పి. జె. రెడ్డెడ్డు మాంటుగారిని పరికీర్తించిరి. వారు ప్రావిడెంటు సొమ్మును దీక్షించి విషయములు ముఖ్యములు: ఈ రాజధానియందు పరిశ్రమలకు సాహాయ్యము చేయగలిగినన్ని భవనములు లేవని చెప్పటం తప్ప. రాజధాని ముఖ్యనగరములందు రాజధాని బ్యాంకు కాఖలు గలవు. వ్యాపార విషయమున గాని పరిశ్రమలవిషయమున గాని సాహాయ్యముకొడుకు వచ్చు చోట్లాడులు సాధారణముగ ఈ కాఖ లందు ఆలోచింపబడక పోవుటలేదు. ఈ విషయమున రాజధాని బ్యాంకు తీసికొనదగినచర్య బ్యాంకులను గూర్చిన కానన మునందు గలదు. ఈ రాజధానియందు ఒక పెద్ద పరిశ్రమ కొడుకు మూలభవము దొరకుట దుష్టభము. ప్రజలవలన చం దాలు సమకూడుట ఆసాధ్యము. పరిశ్రమను నెలకొల్పదలచు వాడే తనచేతిసొమ్మును మూలభవముక్రింద నుంచ సాహసించ వలయును.

అట్లు మూలభవమును చేతిసొమ్మునుండి పెట్టలేనియెడల ఆపరిశ్రమ ప్రభుత్వమునందు, అట్టియెడ ప్రభుత్వమువారు ఏదో యొకవిధమున సాహాయ్యము చేయవచ్చును. ప్రభుత్వము వారి సంగు సాహాయ్య మిట్టిదిగా నుండవలెనని యొకనిర్ణయ ముండ కట్టలేదు. కొన్ని పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వమువారు సాగు కింతయని కొంతసొమ్ము నొసంగు చుండ వచ్చును. కొన్ని పరిశ్రమలకు ఏ రా. కే. మొ. సంగ వచ్చును. పరిశ్రమలయందు పనిచేయువారి స్థితి సందర్శములను విచారించి ఈ సాహాయ్యమును నిర్ణయింపవలెను.

ఈ రాజధానియందు పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వమువారు పోషిడి ప్రతి పరిశ్రమకును నిర్వహణ విధానమును నేర్పు కర్మాగారములను ప్రభుత్వమువారి చేర్చబుప వలయును.

తెంకటగిరి సంస్థానములోని ఈతముక్కుల (మదనూరు) యందు రానులంగేర్వరస్వామి కల్యాణోత్సవము శివరాత్రికి ముందు వెనుకలను జరుగును. కల్యాణోత్సవమునకు శ్రీ రాజావారు రూ. 800 లు మంజూరు చేయుచున్నారు. కాని ఆసొమ్ము సరిగ్ భర్త్యుపడుట లేదనియు, సరిగ్ భర్త్యుపడునట్లు కట్టుదిట్టములను చేయవలసినదనియు దివానుగారిని యాత్రకు పోకడు కొరచున్నాడు.

వార్తావరణ సస్తి

1917 సం. ఫిబ్రవరి నెల 2-వ తేదీ శుక్రవారము.

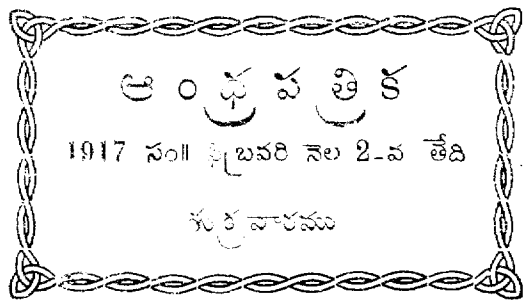
ప్రదేశములు.	కడవి 24 గంటలకు లలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత	వర్ష పాతము.	
		అధికతపమాన్వీ అల్పతపమాన్వీ	కడవి 24 గంటలలో గరిష్ఠము, కనిష్ఠము గరిష్ఠము, కనిష్ఠము
గోపాలపురము	29.918 79.9 68.2	...	41.98 43.8౧
నాల్లేరు	29.934 74.1 65.6	0.18	39.75 35.96
కాకినాడ	29.961 70.9 66.7	0.13	50.09 38.0౨
బందరు	29.959 72.1 66.7	0.10	66.29 39.34
గుంటూరు	...	70.7 65.8	0.28 52.05 31.57
నెల్లూరు	29.963 83.7 67.1	0.18	34.41 34.70
మద్రాసు	29.941 84.9 74.4	...	46.81 48.9౪
కడలూరు	29.913 82.5 75.7	...	50.85 49.6౪
రాగపట్టణము	29.909 82.1 73.6	...	40.37 52.54
కొలంబా	29.872 81.9 72.6	...	89.93 78.24
తిరువనంతపురము	29.911 83.0 72.0	0.35	61.6౪ 61.02
కొచ్చిక్	29.883 87.7 74.5	...	118.88 111.04
కల్లికోట	29.882 83.6 73.4	...	115.50 116.27
మంగళూరు	29.890 81.7 71.6	...	122.41 126.96
బొంబాయి	29.860 8౩.6 72.0	0.04	86.0౪ 71.8౪
మైసూరాబాదు	29.948 70.9 60.6	0.15	56.5౩ 20.44
అనంతపురము	...	75.0 65.2	2.48 36.2౩ 20.25
బళ్లారి	29.920 70.3 64.7	2.36	౪0.5౪ 19.71
కర్నూలు	29.943 70.6 66.1	0.49	41.82 26.4౪
కడప	29.949 79.6 67.0	0.3౩	44.38 31.44
తెంగుళూరు	29.955 73.౩ 61.1	0.48	53.85 34.87
కొడైకనాలు	22.74౩ 56.౩ 49.3	1.64	60.90 57.77
ఉదకమండలము	22.986 59.6 51.0	0.61	51.39 54.70
కోయంబత్తూరు	29.958 74.2 66.5	0.69	28.86 21.31
వెల్లూరు	29.953 8౩.౪ 70.6	...	58.58 44.72
నెలము	29.920 82.0 70.8	...	46.19 39.73
తిరుచనాపల్లి	29.919 83.2 73.2	...	28.4౩ 31.73
పురుకోట	29.92౪ 81.5 72.9	...	36.68 32.60
మధుర	29.998 82.9 71.8	0.10	26.01 33.38
తిరునల్వేలి	...	...	0.0౩ 18.98 25.25

భారముల్గి నది. మైసూరులో వాయుచలనము గూర్చు ఆగ్నేయ దిశముఖముగ నున్నది. వడి చాల తొమ్ముగా నున్నది. ఉష్ణ భేదముగూడ నసహజముగ నున్నది. ఉత్తరమున పగటియుష్ణము తక్కినది. చెన్నపురితరము మైసూరులందు రాత్రియుష్ణము హెచ్చినది. తేను నుమ్ము హెచ్చినది. వర్షము కలదు.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను,
వార్తావరణ కా. త్రు. భా. న.

విషయానుక్రమణిక.

పాఠశాలలు	2
శాసనసభలు	3
ప్రధాన వ్యాసము	
పోలండు రాజ్యము	4
వాస్తవ-వ్యాఖ్యలు	5
విరోధానుకూలసంగ్రహము	
విదేశీయ ప్రవాహము	6
దేశీయ ప్రవాహము	7
వేంకటగిరి రాజాగారి పట్టాభిషేకము	8
అంగ్లేయ తంత్రము	9-10, 11-12
తెలుగు పండితులు	13

పోలండు రాజ్యము.

“మహాత్మా-ర్యములు విశాల భావముతో వాచనీయములు. ఆ భావము సిన్హాయం గాని, ఇల్లిననండు గాని, పెట్టోగ్రామం గాని గ్రాహ్యము గా లేదు.” అను గంభీరవాక్యముతో “నేషను” పత్రిక పోలండు రాజ్యమును గురించి వ్రాసిన ప్రధాన వ్యాసమును ముగించినది. లోకమునందు రాజ్యములకు ఉచ్చస్థిచదశలు సహజముగ సంభవించుచుండును. రాజ్యముల కుచ్చస్థిచదశలు గలుగుటకు గల కారణములను సమకాలికులు నిర్ణయింప నోరరు. కాలాంతరవాసులైన చరిత్రకారులు కార్యకారణసమన్వయమును జేసి పతనవిజృంభణకారణములను నిర్ణయింపగలిగినను సమకాలికులకు మాత్ర మింపని సాధ్యము గాదు. వర్తమానకాలమునందు బెల్జియము సర్వీయా రాజ్యములకు బట్టిన దుర్దశకు గారణముల నెవరు నిర్ణయింపగలరు? బలవంతులైన రాజ్యములకు పొరుగున నుండుటయే ఆ రాజ్యముల దుర్దశకు గారణంబని నమ్మవలసియున్నది. ఏకాలమున కే గాజ్యమున కేగతి సంప్రాప్తము గానున్నదో దేవున కెరుక. బెల్జియముదేశపు స్థితిని తలంచిన గుండెలు జల్లునును. దేశము పరరాజాక్రాంతమైనది. రాజకీయములను పరదేశ వాసమును నై కొనినది. ప్రజలు కాజ్యవ్యవహారములైరి. నిర్బంధ ప్రవాసములకు పాతైరి. బాలికాబాలకులు అన్న పానములను లేకను క్రిందిచుచున్నారు. పరిశ్రమలకు సహకారము నిలయమైన బెల్జియముదేశ మిప్పు డంతకష్టములకు పాతైనది. ఈ దౌర్భాగ్యస్థితికి కారణములను భావించిత్రకారులు నిర్ణయింప జాలినను వర్తమానకాలపు చరిత్రకారులు నిర్ణయింపనోరరు. ప్రపంచచరిత్రమును విమర్శించినపు డిట్టి విచిత్రవిషయము లనేకములు. గోచరమగును. దేశచరిత్రలను పోలండుదేశ చరిత్రము విస్మయమును విహదమును గలిగించుచున్నది.

మూడువందలయేండ్లకు పూర్వము పోలండు స్వతంత్ర రాజ్యముగ నుండి యూరపు ఖండపు ప్రాంతమునందు తురుష్క ప్రతాపప్రవాహమును నరిక్కింపటకు మహానగము వలె నిలిచి యుండెను. పోలులు 1683 వ సంవత్సరమునందు రాజు పోలెస్లా నాయకత్వము క్రిందను గనబరచిన పాహానైర్వ్యములు వారి ప్రతిభకు ప్రబల నిదర్శ

నములుగ నున్నవి. ఆ సంగ్రామమునందు పోలులు యూరపు రాజ్యములను ముఖ్యముగ స్పృహ రాజ్యమును తురుష్క ప్రతాపాగ్ని బాదించుండి రక్షించిరి. పోలులవలన నుపకృతిని బడసిన ఆస్త్రియా రాజ్యము పోలుల వినాశనమునకు దోడ్పడి నది. ప్రజలు బలవంతులైనను పరాక్రమశాలు లైనను ప్రతిభావంతులైనను సంయోగములేకను నంతఃకలహములకు పాతైనపుడు దేశము పర రాజులకు సుభేద్యమగు చున్నది. భరతఖండము నకువలె పోలండునకును నంతఃకలహములు పర రాజాక్రమణమునకు గారణంబులైనవి. రెండుకోట్ల ప్రజలును 1,49,130 మైళ్ల వైశాల్యమును గల పోలండు రాజ్యము నామరూపములు లేకను నశించినది. ప్రబల రాజ్యములైన ఆస్త్రియా రుష్యా జర్మని దేశములకు నడుమ నుండుటవలన పోలండు రాజ్య స్థితి దుర్భరమైనది. మూడుసార్లు రుష్యా జర్మని ఆస్త్రియా కలిసి పోలండు రాజ్యమును పంచు కొనినవి. 1717 యే మొదలగు ప్రదేశములు ఆస్త్రియా రాజ్యమునందు జేరినవి. తూర్పుప్రప్యా మొదలగు భాగములు జర్మనియందు చేరినవి. వార్సా లిథోనియా భాగములు రుష్యా క్రాక్మించినవి. ఆయా రాజ్యాధికారు లాయా ప్రాంతములోని పోలులను స్వజాతీయులను జేయుటకై సమస్త సాయములను బన్నిరి. పోలుల భాషను భావములను సాంప్రదాయాచారములను విద్యావిధానములను మార్చి స్వజాతీయులనుగ జేయుటకై జర్మనులు రుష్యులు ప్రయత్నించిరి. పోలుల యాశాబంధము విడనంతవరకు విజేతల కిది సాధ్యము గాదు. పోలులు పరాక్రమ లైనను స్వజాతీ యాభిమానమును స్వభాషాభిమానమును మరచలేదు. సమయము గలిగినపుడు స్వయంవ్యక్తిత్వమును ప్రకటించుచుండిరి. నూటయేబడేండ్లుగ పోలులు పడెడి కష్టములు వర్తమాన మహాసం గ్రామానంతరము గట్టెక్కు నను నాశ గలుగుచున్నది. ఈసమయమును స్వయంరక్షణమునకై వినియోగించెడి భారము పోలులపై గలదు. ఆ భారనిర్వహణ సామర్థ్యము మీదను వారి భావి భాగ్యస్థితి యాధారపడి యున్నది.

యుద్ధారంభమునందు రుష్యులు రాజ్యాధికారులు పోలండునందు యుద్ధాంతమునందు స్వరాజ్యస్థాపనమును ప్రకటించిరి. ఆ స్వరాజ్య స్థాపన మేరూపమును ధరించునదియును నే భాగమునకు చెల్లునదియును తెలిపియుండలేదు. రుష్యా స్వరాజ్య స్థాపనమును ప్రకటించుటకు గారణము స్వాతంత్ర్యముగాని పోలులయధ్ధరణముగాదు. ఈ వరదానమువలన పోలులను రుష్యాపక్షపాతులను జేయుట సాధ్యమని రుష్యా యాహించినది. కాని గత సంవత్సరమునందు జర్మనులు పోలండును జయించి జర్మను పరిపాలనమును స్థాపించిరి. ఒక సంవత్సరమునుండియును పోలండును జర్మనులు పరిపాలించుచున్నారు. జర్మను లాక్రమించుకొనిన పోలండుయొక్క భావిభాగ్యస్థితి వైవాధీనమునందున్నది. కాని జర్మనులకాదేశస్థితిని నిర్ణయించుటకు నాలుగుమార్గములుగలవు. మొదటిదిజర్మను సామ్రాజ్యాంతర్యాగముగ జేయుట. ఆయుపాయము నవలం బించుటవలన కాలక్రమమున పోలులు జర్మనుజాతి లో సంక్రమింపవలసి యుండును. ఇది జర్మను జాతీ యాభిమానులకు పరమ సమ్మతము. లోక వ్యాప్తమైన సామ్రాజ్యావోహమున కిది యొక మెట్టు. రెండవది రుష్యాతో సంధిని జేసికొని తిరిగిపోలండు ను రుష్యాకు సమర్పించుట. ఈయుపాయమువలన పోలండు పోయినను ప్రత్యేకసంధివలనను నితర ప్రాంతములందు జర్మను రాజ్యమునకు లాభము గలుగగలదు. మూడవది గల్లిషియాను పోలండు

ను జేర్చి ఆస్త్రియా సామ్రాజ్యమునందు దొకస్వ తంత్రభాగముగ నిర్మించుట. ఇది ఆస్త్రియానులకు లాభకరమైనను జర్మనుల విజృంభణమున కను కూలము గాదు. నాల్గవది పోలండునకు (రుష్యా భాగమునకు) స్వరాజ్యదానమును జేయుట. ఈ యుపాయమువలన పోలులభావిదశ యెటు లున్న ను ప్రస్తుతము జర్మనులకు 5,00,000 యోధులు లభించగలరు. జర్మనులు విజయా నంతరము పోలండునందు విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించిరి. స్వదేశ భాషను పునరుద్ధారణమును జేసిరి. గ్రామ పాఠశాలలు స్వజాతీయాభ్యుదయమున కనుకూలముగ నుండునట్లు నిర్ణయించిరి. ఈ యుదారమార్గము నవలంబించుటకు గారణము స్వారాజ్యము గాని పోలుల హితముగాదు. పోలులను యోధులనుగ జేర్చుటయును రుష్యులకు వ్యతిరేకులనుగ జేయుటయును జర్మనుల మతము గాని పోలుల పురోవృద్ధి జర్మనుల మతము గాదు. పోలండు రాజ్యము స్థాపితమైనను జర్మనియందలి పోలులు ను ఆస్త్రియాయందలి పోలులును ప్రత్యేక స్థితిని గలిగియుండుట సంభవించును. ఈ రాజ్యమైనను జర్మను సామ్రాజ్యముపై నాధారపడి యుండును. కాని ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును గలిగి యుండదు. ఈ రాజ్యస్థితివలన పోలులకు సంతృప్తి గలుగదు. జర్మనులకు హృదయశల్య మేర్పడును. మిత్ర మండలికి విజయముగలిగి రుష్యా వ్యాధానము సఫలమైనచో తిరిగి మహా తర్రమైన పోలండు రాజ్య మేర్పడుట కవకాశములు గలుగును. నూటనలువ దేండ్లనుండియును కష్టముల ననుభవించుచున్న పోలులకు విమోచనకాల మాసన్నమైన దేమో యెవరు నిర్ణయింప గలరు. మహాసంగ్రామఫలముగ పోలండునకు స్వరాజ్యము సంప్రాప్తమైన పోలు లదృష్టవంతు లని యెంచవలయును.

వేంకటగిరి రాజాగారి పట్టాభిషేకము.

వేంకటగిరి సంస్థానాధీశులు శ్రీ రాజా గోవిందకృష్ణ యాచేంద్ర బహద్దరుగారి పట్టాభి షేకమహోత్సవము జయప్రదముగ నిన్నప్రాద్ధున నిర్ణయించిన సుముహూర్తమున జరిగినది. పట్టాభి షేక మహోత్సవమునకు సంబంధించిన కర్మకాండ యంతయును వేంకటాచలము వద్దంప బడినది. పట్టాభిషేకము విధ్యుక్తముగ జరిగిన పిమ్మటను రాజాగారి యనుమతిని దీవానగారు రావుబహద్దరు బాలాజిరావు నాయకు గారు ప్రజలకు రాజా గారి సందేశమును జదివి వినిపించిరి. వేంకటగిరి పురాతనపట్టణమైనను అందు నాలుగు రాజమార్గములు తప్ప తక్కినమార్గములు పరిశుభ్రముగను విశాలముగను నుండవు. ఈలోటును తొలగించుటకై శ్రీ రాజాగారు వేంకటగిరిపట్టణమును నూతన పద్ధతిని పునర్నిర్మాణము చేయునటులు ప్రకటించిరి. విశాలమైన మైదానమునందుగల వేంకటగిరి పట్టణమును నూతనముగ నిర్మించుట సులభము. మైసూరు సంస్థానాధీశులు పూనికవలన బెంగుళూరును వృద్ధిని జేసినటులు జహిందారు లందరును వారి ముఖ్యపట్టణములను వృద్ధిచేయుటకై పాటుపడుట యుక్తము. వేంకటగిరిరాజాగారి పనిని జేయుబూను కొనినందులకు పొరులకృతజ్ఞతకు పాత్రులు. రాజా గారు నెల్లూరునందు గల వేంకటగిరి రాజాగారి ఉన్నతపాఠశాలను రెండవతరగతి కళాశాలనుగ జేయుటకు వ్యాధానమును జేసి విద్యాభిమానుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి. వేంకటగిరిపట్టణమునందు శ్రీ రాజాగారి పేరను కర్మ విద్యాలయమును స్థాపించునటులు రాజాగారు ప్రకటించిరి. స్త్రీలకు వైద్యసాహాయ్యలాభమును గలుగ జేయుటకై

వేంకటగిరిపట్టణమునం దొక ఘోషాఘోషము ప్రతిపాదించబడును. దానికి శ్రీ పెంట్లండు ప్రభువు 26 వ తేదీని శంకుస్థాపనమును జేయగలడు. రూ. 16,000 మొత్తమునకు బీదరయితుల సిస్టరులను బాకీలను మాఫీచేయుటకు రాజగారి రాజ్య నొసంగిరి. కాని 12 లక్షల సిస్టరులయ్యెడి సంతానమునందు రూ. 10,000 ల సిస్టరు మాఫీచేయుట యతిస్వల్ప మని గ్రాహ్య మగుచున్నది. రయితుల సుఖసంతోషము రాజగారి యాదాయవృద్ధికిని దేశక్షేమమునకును సాధనము. రాజగారు రయితుల సుఖసంతోష కనసరమైన ఏర్పాటులను చేసి రాజ్యధర్మమును నిర్వహించి వారి కృతజ్ఞతకు సాత్రులగుదురని నమ్ముచున్నాము. రయితుల నానందించుచు దుర్భరదారిద్ర్యము అజ్ఞానము వారి దుస్థితికి గారణమైయున్నది. రాజగారు వారి దేశమునంగు విద్యను వ్యాపింపజేయుటకును ప్రజల ప్రతిపత్తిని వృద్ధిచేయుటకును సంస్థానాదాయమును వినియోగించి దేశభుగ్ధయమునకు దోడ్పడుదురని నమ్ముచున్నాము. శ్రీ రాజగారు వారి ప్రకటనమునందు వారి రాజ్యకాలము ప్రజాసేవకును భూస్వాముల స్వత్వాసంరక్షణమునకును దేశారాధనమునకును వినియోగింపబడునని తెలిపి భారతీయుల కృతజ్ఞతకు సాత్రులైరి. సర్వేశ్వరుడు శ్రీ రాజగారికి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యముల నొసంగి వారి సంకల్పసిద్ధికి తోడ్పడు గాత యని కోరుచున్నాము. జమీందారులు సంస్థానాధీశులు తమ ప్రజాక్షేమమునకు వలె అభలభారతీయ ప్రజాక్షేమమునకై సయితము పాటుపడి మాతృభూమిని సేవించవలసి యుందురు. ఈ సంకల్పములను శ్రీ రాజగారు ప్రకటించి వారి విశాలభావమును దేశభిమానమును లోకమునకు వ్యక్తము చేసిరి.

సరోజినీదేవి బంధక వ్రాతము.

బంధక వ్రాతమును గూర్చి సరోజినీదేవి గారు అట్లా బాదునందు లీడరు పత్రికా కార్యాలయమున జరిగిన సార్వజనిక సభయం దొసంగిన గంభీర వాగ్దానము నందలి ప్రత్యక్షరమును ప్రణవమును ధిక్కరింపగలిగిన మాహాత్మ్యమును గలిగియున్న దనుట యతితమోక్తి కా జాలదు. "నేటిరాత్రి మీ రింతకు ముందు మీ ని న యు ప వ్యాసములు మీ హృదయ రక్తమును ప్రసరింపజేయు గలిగియుండును. మీ హృదయమున దవాగ్నిని ప్రజ్వలించజేసి యుండును. అదవాగ్నియే బంధక వ్రాత క బంధమునకు చిత్రాగ్ని యగుగాక. నేనబలము. నేనశ్రుధారలను విడువగలను గాని మాటలాడఁచాలను. మీ రందరును మీతోబుట్టలకును తల్లులకును తలస్థించిన అమానుషమునకు వందురుండగలరు. కాని నేను భారత మహిళామండలికి చేరినదాన నగుటచే నారీలోకమునకు గలిగిన ఈయమానుషము నభేద ప్రతిపత్తిచే నాకు గలిగినట్లుగానే భావించుచున్నాను. తన సాత్వికత్యమును భక్త ప్రస్థించింపుడు ఆత్మగౌరవమునకు కలిగిన భంగమును సహింపక తన్ను లోగొనడాత్రి మాతమ ప్రార్థించిన పరమసాధ్య యగు సీతా మహాదేవి ఏ దేశమందలి మహిళా మణులకు శోభావణకర్తయై తనరణవో అట్టి భారతాంగవలకరకు-పురుషుల కొరకుగాదు. వోరత్తి మాటాడుట కెంతయో వ్యయ ప్రమాసలకు పాత్ర కడుదురము ప్రయాణ మొనరించి నేనిటకు వచ్చితిని. అమానుషమునకు లోను గావలసి వచ్చునని హుతాశనునకు తన్ను ర్పించుకొని మానరక్షణ మొనరించు కొనిన చిత్తూరు రాజకుటుంబమునందలి పద్మినీదేవి ఏ దేశము నారీలోకమును ధన్య మొనరించెనో అట్టి పదంతుల పక్షమున నేను పల్లెత్తి పలుకదలంచితిని. సతీత్వమును సాధక మొనరించి గత ప్రాణుడైన పతి వెంట పరేతపతి పదనద్వారము నరకుసుఖోయి అత్యంత గాఢానురాగ భరిత పాత్రివత్య మహాభలముగ పతిప్రాణములను మరల బడయగలిగిన సావిత్రి సతీవంటి సతీమణుల సతీత్వ సంరక్షణ కొరకు నేనిచట సుడువగడగితిని. ఏ సతీతిలకమును తలకించిన విదేశముల భారతాంగనల దుస్థితియంతయు మనకు గోచరించునో ఏ తపస్విని శుష్కాంగమున నర్వ భారతాంగనల దుర్భరవృద్ధము ర్భవించినదో అట్టి గాంధీసతీతిలకము పక్షమున నేనిచట మాటలాడ దలంచితిని" అని

సరోజినీదేవి ప్రాచీన సవిన భారత పురంధ్రీమణులు చరిత్రల నుడవారింపుచు సంతృప్తితో చిత్తయై నుడవుచుండ ప్రజ్వలిత హాలాహల దండహృదయ మనస్సును గాకుండ నేభారతీయ వ్యక్తియండగలదు. సాక్షా దుసంధతీసతీతిలకమును తలంపునకు దెచ్చు మాతృగమానయగు గాంధీసతీనామము స్మరింపబడినంతన ఆధాంగి యను పదము సాధకమగున ట్లాసీయంతిని తిలక నిజభర్తతో సమముగ పాలింపచుకొని యనుభవించిన బన్ధుంబులు మా మంతంబులై మనకనుల కెటుల గోచరింపకుండగలవు. "నేను నుడువ గోరెదనుగాని నాహృదయ సీమ నంతను పుష్కలముగ నావరించియుండిన భావోద్రేకము నోట మాటరాసీయకుండ నరికట్టుచున్నది. అమానుషము నకు లోనగుటకంటె మరణమే యుత్తమ కరణ్యమని మహాదోషము నొందు పోదరీయణుల యుభాగ్ని నేను నామాన సమును దహించుచున్నది. స్వచ్ఛ భారత మహిళా సతీత్వ యశస్వందికత తరుగని చచ్చును ఖటింపజేసిన మహారాక్షసి యగు బంధక వ్రాత విధానము నాతోడి చేడియల తోపాటు నాకును తీరని తలంపును ఖటింపుచున్నది. అన్నార్తులై మన సోదరు లన్యదేశముల గాసిమొందుటకు కారణ భూతులెవరు? ప్రాణసంక్షోభాగ్నియే పరుల పంచల పోలు గుచ్చు సోదరుల కాధారమును చూపునంతపాటి దేశభక్తి గూడ నేటి కీ భారతదేశమున కిజవైనదా? మనము బాధ్యులముగాన మనమే నేడి అమానుషమును భరింపలేదు. మనము గాఢనిద్రాస్థునియుంటిమి. మనము మిథ్యాధికారప్రాప్తిని గూర్చి కలలను గాంచుచుంటిమి. ప్రభుత్వమునలయును కలలగదాపురించిన అమానుషమును పరిగణింపక భావిపరిపాలనానిధానమును గూర్చి మనము చేదికలనధిరోహించి వాదప్రతివాదముల నొనర్చుచుంటిమి. కాన మన మెట్టికిని గూడ సంపూర్ణముగ తొలచి పుచ్చుకాల నంతటి మేటిమామమమన మునుగకలసి వచ్చినది." ఇవి ఖండేతోట్టలగాని యథార్థమున కిసుతుండియేని దూరము గాని వాక్యములు. ఇట్లు నిర్భయముగ ప్రబోధించగలవారిది వరకు తేకుండుట చేతనే దేశ స్థితి ఇట్టి గతికి వచ్చినది. విద్యాధిక లగు నారీ మణు లిట్లు దేవి గారి వలె ధీరవాక్యముల ప్రబోధించి దేశము నుద్ధరింతురు గాత. "ఎవరో కొంద రొసంగు నుపన్యాసములను వినుటవలెకొలదిగ మీ రిచట సమావేశమగుట మాత్రమే మీ సమగ్ర దేశ భక్తి కాదేని అయ్యది తేల్చుచున్నానలవమున కలిగిన తాత్కాలికోద్రేకమాత్రమే కాదేని మిమ్ము నందర లోగొనిన ఈ ప్రజల అమానుషమును పూర్తిగ తుడిచివేయుటకు బాధ్యులగు నారీమణు లందరి పక్షముననే దీనిభయండున్న మహిళామణులందరి పక్షమునను-పంజాబు మొదలుపలబారువరకును గల నారీమణు లందరిపక్షమునను నేను నేను మిమ్మును-కొరుటలేదు- చేయలేదను నేనమును మీవై నాగోపించుచున్నాను. మనము నిర్గుంధపరలసికొని ప్రళయ పరొనిది. నాక జనసంకులముగనున్నది. ప్రచండమాయతము లపారముగ వీచుచున్నవి. ఈకాక ఈసంక్షోభమునకు నిలువగలుగునో లేదో తెలియదు. కాని గాఢాంధకారబంధురమగు నిశీధమున-తరంగములుపురమునందుచున్నతర-నాకలో నాకులత పాచ్చినపుడు-మనచెలి మామిమిలేని నేక-తొల్లి ఖుసురూఖానుడు వచ్చించిన చందమున-మన నాకకు మామిమి లేకున్న నేమి-మనకు మామిమియే వలదని యాతనితో తెలుపుము- శరణాగతరక్షకు డగు జగన్నాథుడే మనచెలి నుండ మానమూత్రుడగు మామిమి తో మనకేమి పని అని నేను మన మేల వలంపరాదు" నోదరీతిలకమా! నమస్సుతులు - హృదయపూర్వక సమస్సుతులు. నేలకొలది పురుష పుంగవులు గంటల కొలదిగ నొసంగిన యుపన్యాసకతములు నీ ప్రబోధవచనంబు లొనర్చగల మహాపకారమున సహస్రాంశమైనను చేయజాలవు.

సామ్రాజ్య సంపదలు

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యైశ్వర్య సంపదల నెట్లు వృద్ధిలోనికి తీసికొని రావచ్చునో విచారించుటకయి ఒక చిన్న కవిమను ఏర్పాటు చేయబడియున్నది. కవిమనులలో ఒక్కడగు సర్ ప్రార్ జెమ్సుగారు యుద్ధానంతరము శ్రేణుబ్రిటిషు తీర్థవలసిన అప్పుకు ప్రస్తుతము విధించుచున్న పన్నులు చాల వదిలెటకు ప్రతినిధియై జెప్పిరి. అందుకని సామ్రాజ్యైశ్వర్యమును వృద్ధిపఱచి ఆ వృద్ధి వలన పొందు లాభమును ప్రభుత్వమువారే స్వీకరింప వలయుననిరి. తే.త్రాబ్రి వృద్ధి చేపలవలెకను, కొబ్బరినూనె పరిశ్రమ మొదలగు వానిని ప్రభుత్వమువారే తమ చేతిలో నుంచుకొన వలయునని నూచించిరి. ఇట్టిపరిశ్రమలను ఇంతకుపూర్వము స్థాపించిన ప్రజలు దొరతనమువారికి సహాయము చేయుచు భాగస్వాములు గానుండ వచ్చునట. సామ్రాజ్యలాభము కొరకయి, సామ్రాజ్యపు ప్రజల వలన సామ్రాజ్యమును, వృద్ధి

వృద్ధిలోనికి తీసికొని రావలయుననుటకయి మనుల ముఖ్య సంకల్పము. అధినివేశముల ఆదాయమును, జనసంఖ్యను, రాజకీయ బలమును వృద్ధిచేయ వలయునట. కాని ఎప్పుటియట్లే ఇండోయాను గురించి ఒక్క ముక్కుయిన ఈ ప్రపంచములోలేదు. అపకృష్టదాగ్ధములను ఇప్పుటియట్లే హిందూదేశము ఎల్లప్పుటికిని సంపదలయినని జెప్పుచు గా రప్పడే మనస్సులో నిశ్చయముచేసికొనిరి కాబోలును! బ్రిటిషు అధినివేశములకన్నే నియ్యైశ్వర్య సంపదలకలవు. కాని అయిదవవన మనదగిన ప్రజలులేరు. ఆస్ట్రేలియా హిందూదేశమునకు మాకు రెట్లు పయిగనున్నది. మనదేశములో ప్రజలు 30 కోట్లు. ఆస్ట్రేలియాలోనో అరకొటికన్న అధికముగ లేరు! ఈ యన్ని అధినివేశముల ప్రజలు కలిపినను, ఆంధ్రదేశమందున్నంత మంది లేదు. అ న గా రెండు కోట్లకు తక్కువ. సామ్రాజ్యము వృద్ధిలోనికి గానలయుననిన, కావలసినంతజనము లేనిచోట్లకు శుక్లవర్ణజనుల నుండి వెల్లి ఆ భాగమును తమ పరిశ్రమముచేత వృద్ధి చేయవలసియున్నాను. ఈ కానడ, ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణాఫ్రికా అధినివేశములకు మనల నాంసియరు. వారికా తనంత ప్రజాబలములేదు. ఏజీయో, ఏ ఇబ్బాలి యునో, ఏ యూనునో, ఏ ఆస్ట్రీయనునో రెల్ల మొగులున్న యెడల ఆదేశముల లోని రాక్షేపముగ నొప్పుక ముండబోకచ్చును. మన కాయదృష్టము, సామ్రాజ్యముగొని వారయి, దాని కష్టసుఖముల ననుభవించుచున్నాను. ఇంతవఱకును పట్టలేదు. సామ్రాజ్యసంపదల యభివృద్ధియనిన నుండుగ ప్రజాభావము తీరవలయును. శీఘ్రముగ సామ్రాజ్యసంపదలు వృద్ధిపొందవలయుననిన గిరిమెంటు కూలివలె గాక, స్వేచ్ఛప్రజలవలె భారతీయులు అధినివేశములలో నరినమానపు హక్కులతో కాపురమున్నప్పుడే జెప్పునగారి సంకల్పము లిడేగలవు.

మదరాసు బ్యాంకు.

మదరాసు బ్యాంకు కర్తవ్యులగు సర్ బగ్నాన్త హంటుగారు (ఈయన విశ్వవిద్యాలయములో సుప్రసిద్ధులగు మార్క్ హంటుగారి సోదరులు) పారిశ్రామిక సహచారి యెదుట నిచ్చిన సాక్ష్యమును సవర్ధించుచు "మదరాసు మెయిలు పత్రిక" దేశక్షోభమును కలిగించిన స్వదేశబ్యాంకుల చారిత్రము లోనికి దిగి, భారతీయుల కీ వ్యాపారము చేయుటచే గాదని తెల్పుటయే గాక, విద్యాసాగర పాండ్యగారిమీద ఒకటి రెండు బాణములను వేసినది. పాండ్యగారు బ్యాంకుల నిర్వహణమునందు సుప్రసిద్ధిని గడించినవారు. ఇండియా బ్యాంకును మంచినామర్థ్యముతో నడపుచున్నాను. అట్టి ప్రవర్తనలకు మదరాసు బ్యాంకిమీద మోపిన నేమిటా? జవాబొసంగవలయును గాని ఆసంబద్ధమయిన ప్రాకృత పురాణములను వెకలింపుటవలన లాభమేమి? సగముకంటె పలుభాగము సొమ్ము మదరాసు బ్యాంకిలోనిది భారతీయులది. అసొమ్మును వ్యాపారార్థమయి అప్పులిచ్చువారుయోగోపితులు వారు సాధారణముగ నెల్లవ్యాపారులకు సులభముగాను, నైందన వ్యాపారాల కలికష్టముమీదను నప్పిచ్చుచున్నారు. ఈసంగతిని అబద్ధమని ఎవరును రుజువుచేయలేదు. అయితే భారతీయు లొకరిద్దరిని ఈబ్యాంకియొక్క డైరెక్టులగు మొదల యు నని పాండ్యగారు ఆ నేక సంవత్సరములనుండి పరీక్షించుచున్నారు. వీరివాదము సహేతుకము కాదని ఎవరును అనజాలరు. ఈ సంగతి లను మెయిలు పత్రిక ఎత్తు కొనకుండుట చిత్రిము. నాకములో నైందన బ్యాంకులు మట్టుకే దిబ్బాలులు పట్టుకల కావు. తనకండ్ల యెదుట ఆరీ బ్యాంక్ కంపెనీ నిర్వహణయి ఈరాజధానిని సంక్షోభ సాగరమున ముంచిన నందరి మెయిలుకు తెలియదా? ఇట్టి బ్యాంకులు ప్రాచీనమగు నాది. పలు దినపక్షము ఇంగ్లాండులో ఎన్ని మోసములు, ఎన్ని మిథ్యాగములు, ఎన్ని కోంపలు జూలట్తో "మెయిలుకు" తెలియచ్చెన్నో వో తీరికమీద రెలిపెడము. ఆచారిత్రమును ప్రాచీనుల కోరికాన స్థలములేదు.

చెన్నై పురి విశ్వవిద్యాలయమే విద్యార్థులకు శిష్యులకు యందులోకములో ప్రథమస్థానముకలకరిం. మద్రాసు, కలకత్తా స్థితిగూడ ఆంగ్లేవకే వచ్చుచుండుట కోరదనము గతవత్సరము కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు బి. ఏ. పరీక్షలో చెప్పిపోయిన విద్యార్థులు 1469 మందిలో 988 ఒక్క ఇంగ్లీషుభాషలోదక్కిరి. ఆచ్చుగ మెట్రిక్యులేషనువరకు నరికొన్నానుగ నున్నది. ఈపరీక్షలో 5818 మంది తప్పిరి. అందు 5072 మంది ఇంగ్లీషులో. ఇంగ్లీషు సాహిత్య లింతకంతముగ నున్నప్పుడు తెగ ప్యాసవుచున్నారని కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయములో కొంతమంది దొరలు గోలవెట్టుచున్నారు. ఇంగ్లీషుమేక పుత్రిక ఈ పరీక్షలు విశేష కఠినముగ నుండతేని నూతన యుభింబియొన్నది. ఈయంకెలను మా సందర్శించుచు చదువలేదు కాబోలును. పరీక్షా ఫలితము లింతకోరదనముగ నుండగ కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము బెంగాలీబాబుల సొమ్ముని పట్టుచుకొ మొదలగు పుత్రిక లెందుకు నానూనూనో? శ్రీమెమ్ము ఫోర్డు ప్రభువుగారు నెలదిచ్చిట్లు నూతనము తీరగతుల వరకును దేశభావలలో జదువు చెప్పించునగాని ఈవరవత్త తొలగనరదు.

మెట్రిడు, కుట్రచేరి 1:- స్వేయియ వైన్య కార్య నిర్వాహకవర్గమునకు చేరిన మేజరు ఫ్రాన్సిస్కో అనునతడు జన్మము తక్షపాలియై మిత్రమండలి నరమానించినందుల కతనిని వైనిక వ్యాయస్థానమున పనిచేయుటకు స్వేయియ దొరతనమువాడు ముందు నిర్ణయించితిగాని మరల మానివేసిరి. ఇట్లు జనగలం తననికి శిండునెలలు తీక్ష విధించెను.

జర్నల్

బ్రిటిషువారి క్రొత్త మందుగములు.

ఆమెప్పుడు, ఫిబ్రవరి 1:—బ్రిటిషువారు పురల మందు గములను పెట్టుట మరల కలవాప్రియమునకు మాచకముగ నున్నది. దీనిని గూర్చి తటస్థతములను తెవ్వరు నింతవరకును కనిపించుకొని ఖండించి వ్రాసియుండలేదు. దీనికి తగిన ప్రతికారము చేయుటకుని అధికారవర్గమువారు నిశ్చయించిని తెల్లను నుండి తంలివార్త వచ్చినది.

జర్నలుల క్రొత్త లేఖ.

హ్యూయార్, ఫిబ్రవరి 1:—వెసిడెంటు విల్సన్ గారి యువనాస్రముపై వ్రాయబడిన జర్నలులేఖ తటస్థతములవారికి పంపబడినది. మిత్రమండలివారు సంధిని తిరస్కరించుటచే జర్నలులు నాకాయుద్ధ నిబంధనలను బొత్తిగా పరకు సేయకుండుటకు నిశ్చయించుకొనగాన ఆయాసముప్ర ప్రదేశములలోనికి ఆమెరికాదేశపు నాకలు రాకుండునట్లేర్పాటు చేసి ఆమెరికావారు సహకారు లయ్యెదరుగాక అని జర్నలు లా లేఖయ్యువ్రాసిరి.

దీనినిబట్టి జర్నలు లలివారుణములకు చర్యలను జరిపె దరను నభిప్రాయము వాషింగ్టన్ నగరమునందు కలిగి వారలస్వముగ పనిచేయ నిశ్చయించిరి.

మిత్రమండలికిని తటస్థతములకును ఎట్టి వ్యాపారమును జరుగజేయను. ఎట్టి సరకులనును ఏ పతాకమును వాల్చి నను సరే, మేము కనుబడిన నాకల నెల్ల ముంచివేసెదము. 5 దినములు గడువొనంగితిమి. ఈమితిలో తటస్థతముల నాక లన్నియు రేవులకు చేరవలె నని జర్నలులు లేఖయ్యు వ్రాసిరిని స్పృయున దొరతనమువారు ప్రకటించిరి

శత్రువుల భావియుద్ధ నిశ్చయము.

లండను, ఫిబ్రవరి 1:—భూ, సముద్ర రంగములయందు ముందు జర్నలు లకలంబించవలసిన విధానమునుగూర్చి ప్రధాన శిబిరమున తెన్నగా చర్చించి హెచ్చువాన తెలుసును హాలెంజియ్యు మను గార్లు తెల్లని వగరమునకు వచ్చిరి. అతిభయంకరమును విజయనిధారకము నగు పోలికముం దారంభ మగునని తంలివార్త నుడువుచున్నది.

జర్నలుల హెచ్చరిక-మిత్రమండలి యుద్ధము.

లండను, ఫిబ్రవరి 1:—మిత్రమండలివారు వైద్యశాలా నాకలలో ఆయుధసాగులను, సేవలనుగూడ బంపుచున్నారు. మేము దీనిని గూర్చి నిదర్శన పూర్వకముగ ఆంగ్లపరాసు శక్తి ములవారికి వ్రాసితిమి. స్పెంసర్-హెమెట్ (తెచ్చలింగు-యు మంటులాండ్) దారిని వైద్యశాలా నాకలలోయొక మేనిక మైరింపమని జర్నలులు ప్రకటించిరి. అట్టిలేఖ బ్రిటిషు దొరతనమువారికి చేరిలేదు. అదియంతయును కల్ల. అట్లు వైద్యశాలా నాకలను పరీక్షించుటకు జర్నలుల కెట్టి స్వాతంత్ర్యమును లేదు. జర్నలు లినివరకు చేసిన మితిలేని ఘోరములు చాలక ఆపట్టిక కింకను అధికదారుణ కృత్యములనుగూడ చేర్చవలం చుచున్నారు. వారట్లుచేసిన తగిన ప్రతికారము తప్పక చేయ బడవలెనని బ్రిటిషు దొరతనమువారు నిశ్చయించి రని విదేశ కార్యాలయమువారు ప్రకటించిరి.

అమెరికా

అమెరికావారి ఆగ్రహము

ఆమెప్పుడు, ఫిబ్రవరి 1:—జర్నలు లలి ఘోరమునకు జలాంతర్యముల విధాన చువలంబించునని వ్రాయుట చాల ప్రమాదకరమని అమెరికా ప్రముఖులు తెలించిరి.

జర్నలుల దురాగతము

హ్యూయార్, ఫిబ్రవరి 1:—జర్నలుల ప్రకటనమును గూర్చి అమెరికా వార్తాపత్రిక లాగ్రహ-పూరితములగు వ్యాసములను వ్రాసెను. వెంటనే జర్నలులతో మైత్రిని తెంచివేయవలెనని చాలపత్రికలు వ్రాసెను. కొంటుబెర్రుప్రభువు తక్షణము పాసుపోర్టు నిచ్చివేయుడని వర్ణపత్రిక వ్రాసిరి.

రంగూను వర్తమాను పత్రికా సంపాదకు డగు సి. ఆస్పాగారికి గతనెల 31-వ తేదీని శిక్షనిధింపబడుటచే నరకు ఫిపుకోర్టుకు అప్పిలుచేసెను. డెరి నాలుగు నేల రూపాయలకు నిద్దరు బామినియ్యగా ముద్దాయని న్యాయమూర్తి ఆర్జుండు గారు ఈ నెల 1-వ తేదీని వదలుటకు ఉత్తరు విచ్చిరి. ఈ నెల 17-వ తేదీని అప్పిలు విచారణ జరుగును.

దేశీయ తంతివార్తలు

(మా విలేఖకుల వర్తనుండి.)

ఫిల్లీ

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంతివార్త

ఫిల్లీ, ఫిబ్రవరి 1:—గతనెల 31 వ తేదీని ఇండియా మంత్రిగా రితింతివార్త నంపిరి.

బ్రిటిషు రంగము

వెర్మలిను ఆర్యేటిసులయొద్ద బ్రిటిషువారు వాడినలిటి చాలమందిని చాలకందకములను వాతనముచేసి శత్రువుల త్వ త్రియప జ్ఞిని దరిసి చాలమందిని పట్టుకొనిరి. తెవ్వనర్థ నాక గనిని ప్రేల్చి. అచట ఫిరంగులను గాల్చి శత్రుశిబిరము మున్నగువానిని రూపుమాపిరి. ఆంగ్ల విమానములు చాల పని చేసిరి.

పరాసు రంగము.

వెర్మలినురంగమున 304వ గుట్టరద్ద ఇరుపిటులవారును ఫి రంగులను గాల్చిరి. వాన్డెనునందు హర్మ్యాన్స్విలు క్రాపుయొద్ద పరాసువారు శత్రువులను తరిమిరి.

ఇటలీ రంగము.

ఫిరంగులు కాల్యబడెను.

రహ్యరంగము.

రీగాకు పట్టమమున ముందు పొగరుండును హచ్చినది. మధ్య వెలిషియాలో రహ్యవారు 6 మందుగముల స్థానములను ప్రేల్చివేసి శత్రువుల కందకములను వ్యసముచేసిరి. బుకోని నాకు దిగునను 1000 మందిని పట్టుకొనిరి.

రుమేనియా రంగము

జర్నలు లిరంగమునుండి కొంత సేనను పట్టు. రంగము నకు పంపుచున్నారనుట నిశ్చయము. అచట నిరుపిటులవారును మహా సంగ్రామమునకు ప్రబల ప్రయత్నములను చేయుచున్నారు.

బంధక వ్రాత నిరసనము-పూనాసభ

బంధక వ్రాతమును మరి ర సంతకములు వరకును కొనసాగింతుమని ఫిజీదీవులవారికి దొరతనమువారు నమ్మకము కలిగించుటకు గూర్చి ఆక్షేపించుటకును, కొంటనే ఈవిధానమును రూపు మాపవలెనని ఇండియా దొరతనమువారిని కోరుటకును పూనా నగరమున క్రోస్-స్ట్రు నాటకాల యందు ఈ నెల 1 వ తేదీని గొప్పసభ జరిగినది. పూనా నగర ప్రముఖులందరను చాలమంది స్త్రీలును సభకు వచ్చిరి. డాక్టరు సర్ ఆర్. సి. భండార్కరు గా రధ్యక్షత వహించి బంధకవ్రాత విధానమును పూర్తిగ ఖండించి వెంటనే వానిని రద్దుపరచవలె నని నడిపిరి.

ఇందులకు ప్రత్యేకముగ పూనా నగరమునకు వచ్చిన ఆంగ్లాను గారు ముఖ్యతీర్మాకము నుపహించిరి. ఈవర్తతి యందుగల సాంఘిక నైతిక అనర్థములను వివరించిరి. ఆత్మ గౌరవముగలవాతులలో నెవ్వరును దీని కంగీకరింపరు. భావతి యు లంగీకరింపరాదను. హిందూ ప్రభువు చేసిన వాదనము వెంటనే చెల్లుబడి కావలెనని కోరవలెను. ఈవర్తత తక్షణము తొలగవలెనని చునము కోరవలెనని ఆంగ్లాను గారనిరి.

పిగ్మెట్ లోకమునవలెను గా నివర్తసింది. ఇదిబాని సత్వముకంటె నీచమైనది. ఏల నున బానిసత్వమునందు మర్నీతి కనకాళము లేదు. బానిసత్వమును తొలగించిన దొరతనమువారు బంధకవ్రాతమున గల మహానర్థములను ప్రజలు స్పష్టపరచిన దానిని రూపుమాపుట కాలసింపరు. దీని కంతకును ప్రజల మాండ్యమే మూలకారణము. యువజనులు వర్తములుగ నేష్టి ఈదురదృష్టవశాత్తూ లుండు డిపోలకు బోయి వారి నీయమా నుమ నొర్పాగ్య డీకనము బారినుండి తప్పించుటకు సకల ప్రయత్నములను చేయవలెను. ఈబంధకవ్రాతమునుండి యొకరి వైస తప్పించుటకు న్యాయసూత్రధంక మొనరింపవలసి వచ్చినను దారికలన కలుగు శిక్ష ననుభవింప గల మనోనిశ్చయము గలవా రందులకుగూడ గడంగుట ఆసరుంజనముగాదని తిలకు గారనిరి.

అధినివేశనముల వారితో మనము సమాన స్థానమును గోరుచున్నాము. ఈ బంధకవ్రాత విధానము వలన మనలను వారు చులకనగా మారుచున్నారు గాన మనము మన బాతీయ గౌరవమును నిలుపుకొన గోరెద మని వెంటనే దీనిని నశింప చేయవలెనని పంజాబిగా రనిరి.

సతారానుండి వచ్చిన కరండికరుగారుగూడ నీ తీర్మాన ముననుసరించిరి. అభ్యుత్థానకును ఆంగ్లాను గారికిని మందనము లర్పింపబడినది.

ముఖ్య సమాచారములు.

1-4-1915 మొదలు 20-1-1916 వరకు వచ్చిన ఇరువ దారుల ఆదాయముకంటె 1-4-1916 మొదలు 20-1-1917 వరకు య 4,52,53,927 లు హెచ్చున వచ్చినది.

సంయుక్తరాష్ట్రముల లెప్పి నెంటు గన్నరు సర్ జేమ్సు మెన్సును గారు భారత్వియ ప్రతినిధిగ ఆంగ్లదేశమున కేగనుండు టచే వారిస్థానమున మా బాను మిచెలు హోమ్సు సి. ఎస్. ఎ. గారు లెప్పి నెంటుగ గన్నరుగా పనిచేయుటకు మనగారి సార్యభోము చేయవలెంచెను.

మహాకోటా లారిష్టరు బి. ఆర్. డెరట్టి. బారిష్టరు డి. ఎస్. బొమ్మంజి గార్లకు మాట పట్టుట కలిగివాదము ముదిరి కనోత్పలకు తావు కలిగి పిమ్మట డెరట్టి గారు ఆగ్రహలేఖ లను వ్రాయుటతో కేసుగా ముగిసిరి. మహారీ మేజిస్ట్రేటు డెన్వీ గారికి శిక్షనిధించెను. ఆతడు అప్పిలుచేయుగా మహారా న్యూరు జిల్లాజడ్జి అంగీకరించి శిక్షను రద్దుపరచి జర్మానా ముఖరా యిప్పించెను.

జనవరి నెల 27-వ తేదీతో నంతిమగు వారమున స్థల వ్యాధి హిందూదేశమునందంతటను కలసి 12,872 కి పోకినది. 12,783 మరణములు కలిగినవి. మరణముల వివరములు. హిం బాయి సింఘు-3689. చెన్నపురి-616; బీహారు ఒరిస్సా-666; సంయుక్త పరగణాలు. 261; పంజాబు-49; బర్మా-218; మధ్య పరగణాలు-1934; మైసూరు-301; హైదరాబాదు-294; మధ్య ఇండియా-246; రాజపుటానా-59.

పట్టిక సర్వీసుకమిషనుగుగూర్చి ఆక్షేపించుటకు మహా సభాసమావేశమున జరుపుటకు మదరాసు రాజధానివారు మాగ్గదర్శకులై మహాసభకార మొనరించిరి. క్రిక్కిరావ్వ ములవారు గూడ వీరిమాగ్గము ననుసరింప దరును. కలకత్తా పురమందిరమున కాంగ్రెసు కార్యచరణమును గూర్చి ఆలో చించుటకు మహాసభ జరుగనున్నది. అపు డేదిన యును గూడ కొన్ని తీర్మాకములు చేయబడుట సంబంధపడిన అప్పుక బాజారు పత్రిక వ్రాసిరి.

ఏ. కే. ఘోషనీ గారినివా ఆలహాబాదు బాంకివారు తెచ్చిన దావాలో బాంకివారికి ఘోషనీగారు య4,63,174 లు యిచ్చుకొనవలెనని న్యాయమూర్తి స్పెచ్చెను గారు తీర్పుచ్చెప్పిరి. అందువైని ఘోషనీ గారు కలకత్తా హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయ మూర్తి గారికి అప్పిలుచేసిరి. వారు రదిదినములు విచారణచేసి ఈ నెల 1వతేదీని విచారణ నిలుపుచేసిరి. ఒక ముఖ్యసారాం శమును క్రింది కోర్టు వారు పరిష్కరింపలేదు. దానిని పరిష్కరించుట తమకు పీలులేదు. కాన నీ దావా మరల విచారణ పో బడవలెనని మరయొక న్యాయమూర్తికి పంపిరి.

మెట్రిక్యులేషను పరీక్షలో కృతార్థుడగు విద్యార్థి ఆమి దితమకు నేపాళకాలమువైన సరిగ విద్యాభ్యాస మొనరించి నట్లును, సత్వర్తనము కలిగి యున్నట్లును, మరుమతనము కలిగినట్లును ధృవ ప్రత్రములను గొనవచ్చిన నరకు ప్రభుత్వో ద్యోగమున కర్హుడని దొరతనము వా రంగీకరింప వలెనయ్యు ధావ్యాలలో దొరతనము వా రేర్పరప వలచిన శాస్త్రకళా కాలయందు ప్రధానోపాధ్యాయుగు పాశ్చాత్యుడే యుండ వలెనను వియను ముండగూడదనియు జరుగనున్న బొంబాయి శాసనసభలో మా పరంజ్యుగా రుపహించెదరు.

బంగాళా చేతిపనుల సంఘమువారి ప్రారంభ సమావేశ విానెల 1-వ తేదీని కార్మికలు ప్రభువుగారి అన్యతత్వక్రింద కలకత్తానగరమున జరిగినది. ప్రభిగారుగూడ నీసంఘముపట్ల చాలవాదరమును చూపుచున్నారు. ఇల్లుకదలకుండ చేయదగిన చేతిపను లభివృద్ధి నొందుటవలన చాలప్రయోజనము కలుగ గలను. ప్రాచీనకాలం దిని బంగాళమున చాల నభివృద్ధిలో నుండెను. పాశ్చాత్య వ్యాపారసంఘములవారి చర్యలే వీని వివా తనమునకు కారణమయ్యెను. వీని నభివృద్ధికొందిండుట రాష్ట్ర భివృద్ధికి పనిచేయుటయే యగునని ప్రభువుగారు నడిపిరి. సభకు చాలమంది పాశ్చాత్య భారత్వియ ప్రముఖులు వచ్చిరి. సంఘ స్థాపనము నొనరించు తీర్మానములు చేయబడినవి. కార్యకర్తా హుకుల పేరులను ప్రభిగారు నూచించిరి. ప భా రూ.30,000లు విరాళము లభించిన దని తెలుపబడినది.

వేంకటగిరి రాజాగారి పట్టాభిషేకము.

—:—:—

శ్రీ వేంకటగిరి రాజాగారి పట్టాభిషేక మహోత్సవము సంస్థానములలోని ప్రజలకు పరమోత్సాహమును గలిగించినది. సంస్థానమునందలి నానా ప్రాంతముల నుండియును ప్రజలు వచ్చియుండిరి. వేంకటగిరిపట్టణపు జనసంఖ్య 14,000 అయినను ఇప్పుడు, 40,000లకు మించి యుండును. వేంకటగిరి స్త్రీలను దగ్గర 20,000 టికెట్లు లేండు రోజులలో జరు చేయబడినవి. రైలుబండ్లమీదను గాకను, బండ్లమీదను, చడిచియును వేల కొలది ప్రజలు వచ్చియుండిరి. వేంకటగిరి పట్టణ మంతయును జనులతో నిండిరి. రాజాగారు ప్రజల భోజనాలపై 30 పుట్ల బియ్యమును తగిన పావుగిరి సమస్తాన్ని తెలియుచున్నది. రాజాగారి మాహాత్మ్యములను గొని నానా ప్రాంతముల నుండి యును జనులందరూ మహా జనులను వచ్చియుండిరి. వారి సౌకర్యములపై రాజాగారు దివానుగారు మొదలగువారు తగిన సదుపాయములను చేసిరి. వేంకటగిరియందు గల రాజభవనములు సామాన్యమందిరములు జననివాసములతో నిండినవి. పట్టణము విజయోత్సవం వలన తోరణములతో నలంకరింపబడినది. కాని వానపలక ఆలంకరణములకు కొంత భంగము గల్గినది. గురువారము కుభము మాత్రము నకు రాజబంధువులు పండితోత్తములు మహాజనులు తెల్లదొరలు దొరసాములు సభాపతిక నలంకరించిరి. శ్రీబాబ్బిలి రాజాగారు సార్థ సారథి అహ్వారావు బహద్దరుగారు కొల్లెండు రాజాగారు ఇతర జనులందరూ సెల్లూరు సముకతెక్కురు జిల్లాజడ్డీ, బందరు జిల్లాజడ్డీ, మునికొందరు దొరలు దొరసాములు, రావుసాహెబు జి. వేంకటరంగారావుగారు వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు చిట్టిబాబు నాయుడుగారు ఏ. సి. పార్థసారథి నాయుడుగారు, రావుబహద్దరు గొడుగారు, మొదలగు మహాజనులు శతావధాని శ్రీ రామరాష్ట్రీగారు, చె. సుందర రామరాష్ట్రీగారు, మ. మూర్యనారాయణ రాష్ట్రీగారు మొదలగు పండితోత్తములును వచ్చియుండిరి. సభాపతికమీదను ఆహూతుల కాసకము లున్నుబడినవి. వేలకొలది స్త్రీలు పురుషులు రాజప్రాసాదములమీదను పరిసర ప్రాంతములందును నిలవబడి పరమోత్సాహముతో పట్టాభిషేక మహోత్సవమును జూచుచుండిరి. వేంకటగిరి రాజాగారు సుముహూర్తముయనునకు మంగళవాద్యపురస్కృతులై సభామంటపమునకు విచ్చేసిరి. శ్రీరాజా డెలికాని మార్యారావుగారు బోధుదారుగను, వేంకటమూర కృష్ణయాచేంద్ర బహద్దరుగారు ముద్రధారుగను, రాజా డెలికాని జగన్నాథ రావుగారు భిక్షధారుగను, కుమారరాజా సర్వజ్ఞ కుమార యాచేంద్ర బహద్దరుగారు రాజా ఇనుగంటి వేంకటరామారాయణం గారులు అంగరక్షకులుగను, రాజా వేంకటరాజగోపాల కృష్ణ యాచేంద్ర బహద్దరుగారు ఇనుగంటి వేంకట్రామా రాయణంగారు మోక్షులను ధరించువారుగను వేంకటగిరి రాజాగారిని అనుగమించిరి. వారి వస్త్రధారణము గంభీరకృతులు మహాహరములై, ప్రాచీనాధ్యక్షావ్రతావసు సంస్కృతంబుతోనివి. రాజాగారు సింహాసనమునకు ప్రవేశింపగానే వేంకటేశ్వరముగర్గర నిలువబడిరి. పురోహితులు విశ్వేశ్వరపూజ పుణ్యాహవాచనాది పుణ్యకర్మలను నెరవేర్చిన తరువాత సింహాసనపూజను, గజపూజను, అశ్వపూజను, చేసిరి. అనంతరము సముద్యోహము మిన్నపట్టి రాజాగారు సింహాసనము నధిష్ఠించిరి. అనంతరము కుమారరాజ సర్వజ్ఞ కుమార యాచేంద్ర బహద్దరుగారు భిక్షమును సమర్పించి స్వామిగారికి ప్రకటించిరి. ప్రజలు సజరానాలును సమర్పించిరి. అర్చకులు వైభవసాదమును నొసంగిరి. ఈ కర్మకాండ యంతయును ముగిసినతరువాతను దివానుగారు గావుబహద్దరు బాల్మీకిరావు నాయుడుగారు రాజాగారి ప్రకటనను ప్రకటించిరి. రావుసాహెబు వేంకటరంగారావుగారు భూస్వాముల సంఘ పక్షమునను సెల్లూరు వాస్తవ్యులు వారి పాదల పక్షమునను రాజాగారి నభినందించిరి. అనంతరము, వచ్చిన రీతిని అంగరక్షకాది సమేతులై శ్రీ రాజా గోవిందకృష్ణ యాచేంద్ర బహద్దరుగారు వెదలి పోయిరి. అభిషేకమహోత్సవము ప్రేక్షకులకు గంభీరభావ సుందరియైన చక్కమై ఆశాదకమై యుండెను. పువహాస క్రమము నంతయును శ్రీరాజా ముద్దుకృష్ణ యాచేంద్రబహద్దరుగారు స్వయముగ జాగరూకులై నడిపిరి.

నిన్నటి ప్రత్యయందు శ్రీ వేంకటగిరి రాజాగారి పితామహి లక్ష్మీనరకమాంబగారు కీర్తి శేషులైనట్లు పాదపాటన ప్రకటిత మైనందుకు చింతిలుచున్నాము. ఆయన జీవించియున్నది, ఆయన కర్తవ్యము, కర్తవ్య రాజాగారి పితామహుడుగు శ్రీకుమారయోచన నాయుడుగారుమాత్రమే కీర్తిశేషులైరి.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

—:—:—

దెవవాడ “రామమోహన” పుస్తకభాండాగార కార్యదర్శి వేంకటరమణయ్య గారు ఆంధ్రదేశమునందు సంచారమునర్పి భాండాగారములేనిచోట వానిని నెలకొల్పి అది లేని నెలకొని తీర్చవలయు నని ఒకరు కోరుచున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా రొయ్యూరునందలి ఆంధ్రవిజ్ఞాన పుస్తకభాండాగారమునందు గతనెల 27 వ తేదీని ఒక సభ జరిగినది. విద్య వికసనములను గురించి కొందరు విద్యార్థులు వ్యాసములను చదివిరి. కంటేటి సుబ్బారావుగారు విద్యాపథ్యులను గురించియు స్వరాజ్యమును గురించియు నుపన్యసించిరి.

గతనెల 27 వ తేదీని సెల్లూరు బోధాధ్యక్ష సభాకాలాని విద్యార్థులను ప్రధానోపాధ్యాయులు లేదితర పాఠశాలలవారును కొందరు పెద్దమనుష్యులు సెల్లూరునకు సమీపమునందలి చిట్రగుంటకు మోటారుబండిలోవెళ్లి ఆదినమక్కడనుండి రైలుఇంజనులను మరమ్మత్తుచేయు యంత్రాలయమును వీక్షించిరి.

గుంటూరు జిల్లా పెద్ద చెరువూరునందలి “విదానంద సరస్వతీ” పుస్తక భాండాగారపు ప్రాథమిక వార్షికోత్సవము గత నెల 28వ తేదీ సాయంత్రముల బాపట్లస్వామివారులు కష్టసాక్షి సోమయాజులుగారి యాజమాన్యము క్రింద నెరవేరినది. సభ 4 గంటలకు ప్రారంభమైనది. సభకు 150 మంది వచ్చియుండిరి. కార్యదర్శి సంచత్తెర వృత్తాంతమును చదివిన వెనుక గంధవల్ల కోటిశాగులుగారు వ్రాసిన గ్రంథాలయ పథ్యములు చదువబడినవి. తరువాత నారాయణం వేంకటరంగారావులుగారు “విద్యకు” గుఱించియు, భాండాగారోపయోగములను గుఱించి కొన పురుషోత్తమశర్మగారును, కొన మల్లికార్జునశర్మగారు “కార్యదీక్ష” ను గుఱించియు, “ప్రారంభవిద్య”ను గుఱించి వల్లూరు పీఠధర్మగారును, ఆంధ్రమాతృత్వము చేయుచు సి. సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారును, గ్రంథాలయముల విధులను గుఱించి దాసరి వేంకటకృష్ణయ్యగారును, “పరపతి సంఘము” ను గుఱించి కొన వేంకటకృష్ణరాయశర్మగారును, “ప్రజాపిత జీవనము” ను గుఱించి నారాయణం మూర్యనారాయణాచార్యులుగారును, శ్రీవిద్యనుగుఱించి కొన వేంకటరాయశర్మగారును ఉపన్యసించిరి. కార్యదర్శి గ్రంథాగారమునకు మిక్కిలి సాయము చేయుచున్నవారికిని, సభ్యులకును, సభాధ్యక్షునికిని వందలము లప్పించిరి. అంతట సభ ముగిసినది.

సెల్లూరునుండి వేముగంటి శ్రీనివాస రావుగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

ఆంధ్ర మహాజనసభ గడచిన నాల్గవత్సరములనుండియు దెవవాడ, కాకినాడ మున్నగు ప్రదేశములందు జరుగుచు వచ్చినది. ఆంధ్ర మహాజనసభ ఒక సంవత్సరముకన్న నింకొక సంవత్సరము మిన్న యగునట్లు అత్యుత్సాహముతోడను, అతి వైభవముతోడను సర్వజనాహ్లాదకముగను జరుగుచుండినదను సంగతి ఇంతలోనే మన వారు మరచిరా! ఇంక ఆంధ్ర మహాజనసభ నాలుగు నెలలలో జరుగవలయు నను విషయము మనంబు నకు దూరమాయెనుగా! ఆంధ్రదేశ మధ్యసమండలంబై, ఆంధ్రమహాభారత కవీంద్రులకు తిక్కనాదులకు జన్మస్థానంబగు సెల్లూరు ఆంధ్రులు గడచిన నాల్గు సంవత్సరముల నుండియు పొందిన లాభంబుకంటె ఎక్కుడు లాభంబుల పొందవలెనని ఆత్మీయతాపేక్షాపూరితులై యందగ మన మండలనాయకులు తామిసభ నిర్వహణ కార్యముజేసిన విషయము బొత్తిగ మరచిపో లేక కావలెనని ఏమాటి ప్రయత్నములు చేయక తలవంతులు బొంద నెంచి గోతలియకున్నది. కావున ఇప్పుటికైనను మన నాయకులు రాబోవు సభ దగ్గరకు వచ్చుచున్నదను భీతి మనంబుల నుంచుకొని, సభకు తేయవలసిన ప్రయత్నంబులనుజేసి సభను జరుపుదురని నమ్ముచున్నాను. లేక తామి కార్యమును నిర్వహింపలేమని తలచిన ఇప్పుటికైనను చెమ జిల్లామొక్క గౌరవమును నిలుపుటకు తామి కార్యమును సులభతేమనుమాట బాల్మీకిరావుపూరితులైన భవిష్యన్నాయకులైన తెలివినయెడల వారైన నీ కార్యము నిర్వహించు యత్నములు చేయుదు రని నమ్ముచున్నాను.

విలేఖకులకు నూచన.

కావలి పురవాసి:—వేరులేని తమ బహిరంగ శేఖన ప్రకటింప జాలము.

నీటిముంపు నివారణ:—తాము వ్రాసిన విషయ మిది మరకెన్ని యోసారులు ప్రత్యయందు ప్రకటిత మైనది. తిరిగి వానిని ప్రకటించుటవలన లాభ ముండదు.—సంపాదకుడు.

భీమునిపట్టణము పురపాలక సంఘమువారి

ప్రాథమిక పాఠశాల

భీమునిపట్టణము ఫిబ్రవరి 1:—ఈపాఠశాలను డివిషన్ ఆఫీసరు నాయుడుగారు ఈదినము తెఱచిరి. ఈపాఠశాల స్థలమును విశాఖపట్టణము పురపాలక సంఘసభ్యులగు బాకుర పండ్ల వేంకటరమణయ్యగారి నొసంగిరి. పాఠశాల యంతయు విచిత్రముగా నలంకరింపబడినది. పాఠశాల విద్యార్థులు చక్ర చర్మ చక్రవర్తిల పటములతోడను, బ్యాండుతోడను వీధుల గుండ ఉత్సవము గావించిరి. దివాజీబహదూరు అనంతరావుగారు రెవరెండు గోత్ర మున్నగువారును శ్రీసభ్యుల సేకులును సభ నలంకరించిరి. పురపాలక సంఘాధ్యక్షులగు సంజీవరావు నాయుడుగారు పురచరిత్రమును కొంత నడిపి రైలులేని లోపమును, ప్రాథమిక విద్యావశ్యకతను వివరించిరి. అనంతరము సభాధ్యక్షులను పుష్పమూలాలంకృతులనుజేసి సభ్యులకు స్వల్పఫలాహారములనుగంధచందన తొంబూలులనుఇచ్చిరి.

మహాఖండార్ద్రక లేహ్యము:—ఇది సమస్త నైత్యములు, పుల్లీతేవులు, అడ్డెము, పిల్లవాంతి, గుండెలూమంట, మొదలగువాని హరించును. 20 టు. డబ్బి రు 1-0-0

వి. పి. ఖయ్యులపేరు. క్యాటాగు ఉచితము. ఆయుర్వేదసమాజ్, పొందూరు, గుంటూరుజిల్లా.

విజ్ఞాపన.

నార్తార్కాటు డిస్రిక్టు, అరక్కోణాతాలూకా, అరక్కోణమునకు సమీపమున ఒక మైలు దూరమున నుండు, అప్పూరు గ్రామములో వేంచేసియుండు శ్రీ అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండ నాయకులైన ఆదికేశవ పెరుమాళ్ సన్నిధి కలదు. అరక్కోణమునివాసులైన యన్. ఆర్. కుప్పస్వామి శెట్టి సుమారు సంవత్సరమునుండి, దేశకోగ్యముచేసి, అనేక విధములగు వైద్యములును, మాంత్రికములును చేసియున్న నివర్తికాక, వై వేర్కొనబడిన భగవంతుని ధ్యానముచేసినంత, క్రమ క్రమముగ దేహస్వాస్థ్యము కలిగెను. విన్యూట భగవంతుడు స్వప్నములో దర్శన మిచ్చి నెలవిచ్చిన ప్రకారము 22-1-1917 తేది సోమవారము నాడు తిరుమజ్జనము మొదలైనవి చేసి, ఒక వీశే కర్పూరం భగవంతుని సన్నిధానమున కెదురుగ దీపపూజితి చేసి, భగవంతుని సాహాయ్యమువలన, చెప్పిన ప్రకారము రు 30,000 లు వసూలు చేసి, శ్రీవారి కట్టకము ముగించెనని కుప్పస్వామి శెట్టి సత్యముచేసినాడు. అందు కీభక్తుడు ప్రయాణమై యున్నాడు. కావున భగవద్భక్తులెల్లరు నీయనకు సాహాయ్యము చేయుమరని ప్రార్థన.

ఇట్లు,
నా. మ. శ్రీనివాసాచారియార్,
వి. శ్రీనివాసలయ్యంగార్లు,
పు. రామానుజాచార్యులు,
కా. శ్రీ. వ. కృష్ణమాచార్యులు,
ఎ. యం. శేషాద్రిలయ్యంగారు,
ఎ. యం. రామానుజాచార్యులు,
మ. వేంకట కృష్ణమాచార్యులు,
ఆ. శ్రీరంగాచార్యులు,
మ. పార్థసారథి అయ్యంగారు,
ఎ. యన్. భాష్యంఅయ్యంగారు,
రిలీవింగు స్టేషనుమాస్టరు, M. & S. M. Ry.
న. మ. శ్రీనివాసాచార్యులు, విలేజమునసబు
ఆ. రత్న రెడ్డి.

THE GREAT WAR.

GERMANY'S MISERABLE PLIGHT.

German Warning About Hospitalships.

Most Decisive Period of War About to Begin.

GERMAN COLONIES WILL NOT BE RETURNED.

[REUTER'S AGENCY.]

AMERICA.

New German Note to Neutrals.

Restrictions of Naval Warfare to be Disregarded.

LONDON, February 1. NEW YORK.—A despatch from Berlin states that a German note based on President Wilson's address in the Senate has been communicated to neutrals. It declares that the rejection of the Peace offer forces Germany to disregard the restrictions of naval warfare from the 1st of February, and asks the United States to co-operate to prevent sacrifice of life by warning American ships not to enter certain barred zones.

The Impression in America.

WASHINGTON.—A preliminary consideration of the German note has occasioned expressions of opinion giving the impression that the situation is viewed with extreme gravity, and prompt action is expected.

Receipt of the Note in Spain.

MADRID.—The German note has been handed to the Government. It says that Germany and Austria forbid absolutely any commerce between neutrals and the Allies. They will torpedo all ships without respecting flag or cargo. They give all ships five days to return to neutral ports.

GREAT BRITAIN.

Mr. Asquith at Ladybank.

No Stalemate But Victory.

LONDON, February 1. Speaking at Ladybank to-day Mr. Asquith said that the victory of the Allies is inevitable. The notion that the struggle is about to end in stalemate is a mere dream. He urged all to subscribe to the War Loan to the utmost and also urged the necessity of mobilising and organising labour. He denounced the new German submarine campaign. He admitted that the situation was grave, but the Navy, and measures such as arming of merchantmen, acceleration of construction, and allocation of the tonnage resources of the Allies, were all being used in order to counter the campaign.

Territorials and The King.

LONDON, February 1. In his letter to the Lords Lieutenants referring to Territorials, the King says:—"It is with much pleasure that I welcome this opportunity of thanking them with all my heart for their services."

Future of German Colonies.

To be Retained by Allies.

LONDON, February 1. In a speech at a War Loan meeting in the Westminster Hall, Mr. Walter Long said:—"I speak with responsibility and as the representative of the Overseas Dominions, who are the pride and glory of the Empire to-day, when I say let no man think that the struggles by which we have acquired the German colonies have been fought in vain. Let no man think that these territories shall ever return to German rule." Mr. Long added that since he had been at the Colonial Office he had been very much struck with the fine liberality which native races in all parts of the world had shown in order to help the country.

The New War Loan.

Mr. Hayes Fisher's Statement.

LONDON, February 1. A cable correction received shows that Mr. Hayes Fisher's reference to the War Loan in a telegram issued early on Wednesday morning should have read as follows:—"Mr. Hayes Fisher, speaking at Ealing, estimated that the War Loan to be successful must amount to three thousand millions," instead of as sent.

German Warning About Hospitalships.

British Government Threatens Reprisals.

LONDON, February 2. The Foreign Office says that the German Government claim to have conclusive proof that enemy hospitalships have been misused for transport of munitions and troops and they also claim to have submitted proofs to French and British Governments at the same time declaring that traffic of hospitalships within the line Flomborough Head-Terschelling-Ushant-Lands End will no longer be tolerated. His Majesty's Government have not received the communication and deny the allegation adding that

Germany has the right to search Hospitalships which she has never used. As it is evident that it is Germany's intention to add other and more unspeakable crimes to a long list disgracing her record, His Majesty's Government have decided that if the threat is carried out reprisals will immediately be taken.

Lord R. Cecil on Germany's Difficulties.

A Most Miserable Condition.

LONDON, February 2. Speaking at Nottingham Lord Robert Cecil said that the blockade of Germany was very nearly complete. He believed we had absolutely destroyed the enemies' overseas exports and practically destroyed their overseas imports. It was very difficult to be certain as to what was happening to the General Powers but for many weeks the stream of evidence from many sources had all been in one direction namely food riots food-queues, shortage of copper and absence of rubber. It seemed especially beyond question that the Germans had little wool and less cotton. They were making clothes and boots from paper. Lord R. Cecil concluded by uttering a warning that the blockade alone would not bring victory. That would have to be attained on the field.

Rice in United Kingdom.

Import and Prices Regulated.

LONDON, February 1. The Royal Commission on Wheat Supplies has taken over control of the importation of rice and will fix prices for its sale in the United Kingdom.

Obituary.

LONDON, February 1. The death is announced of Admiral Kane, the hero of the saving of the warship "Calliope" at Samon in 1889.

FRANCE.

Forwarding of Parcels Suspended.

LONDON, February 1. The forwarding of parcels to France for the military forces has been suspended for a week.

New Military Service Bill.

Opposition in Chamber.

LONDON, February 1. PARIS.—The debate in the Chamber on the Bill to re-examine those rejected and exempted is expected to last some days. Seventy-eight amendments have been put down, testifying to opposition to the measure.

General Lyautey's Speech.

General Lyautey, in a maidenspeech, said the Bill would enable those who had recovered from wounds to serve. He refused to bring pressure to bear on the loyal allies in order to increase their effectiveness.

GERMANY.

Most Decisive Period of War About to Begin.

LONDON, February 1. Herr Von Bethman-Hollweg and Zimmerman have returned to Berlin from headquarters after lengthily debating the policy to be pursued by land and sea. A telegram declares that the most serious and decisive period of the war is about to begin.

Hindenburg in Belgium.

LONDON, February 1. General Hindenburg is expected to arrive in Brussels to-day "en route" to Ghent and Flanders.

SPAIN.

Spanish Officer's Pro-Germanism

Disciplinary Proceedings.

LONDON, February 1. MADRID.—The Military Tribunal has abandoned proceedings against Major Francisco of the Spanish General Staff who was to have been court-martialled for the attack on the Allies which he made during a speech at a dinner given by the German Colony in Barcelona, but the Captain-General has ordered him to undergo two months' detention as a disciplinary measure.

TELEGRAMS.

GREECE.

Future of Greece.

LAHORE, February 1. LONDON, January 31st.—The "Times" correspondent in Athens says that despite newspaper incitement to boycott them released Venezuelists have not experienced any unpleasant treatment and political agitation, is at present dead. It is generally recognised that the Allies will keep the King's Dominions intact during the war that their victory will put M. Venizelos in such a position that only through him will Greece be able to obtain anything and that King Constantine will be correspondingly discredited. ("C. & M. Gazette.")

BULGARIA.

Feeling in Favour of Russia.

In Bulgaria.

LAHORE, February 1. LONDON, January 31st.—The Central News Agency's Rome correspondent mentions reports of the growth of Russophil feeling in Sofia. M. Ghenandreff, who is known to be pro-Ally is about to be employed on a diplomatic mission. The Statue of Tsar Alexander was recently decorated with flowers and the authorities did not interfere.

SEA WARFARE.

The New British Mine-Field.

German Reprisals Threatened.

LONDON, February 1. AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says that authoritative circles there characterise the new British mine-field as an aggressive measure giving further evidence of Britain's ruthless warfare against which hitherto no effective protest has been made by neutrals. The telegram concludes by threatening reprisals.

SUNK.

LONDON, February 1. The steamers 'Cambrian Range' (British), 'Fezododouro' (Portuguese), and 'Argo' and 'Hattloberg' (Norwegian) have been sunk, also a British trawler and a Danish schooner.

The 'Cambrian Range' was sunk by a German raider before January 17th.

The "Laurentic" Explosion.

Fate of The Survivors.

LONDON, February 1. The Admiralty emphasises that all survivors of the explosion of the "Laurentic" were placed in boats. Those lost were unable to reach the shore owing to cold and the severity of the weather.

Victims Die of Cold.

LONDON, February 2. At the inquest on the victims of the "Laurentic" disaster Captain Arthur Norton emphasised that the victims died from cold. For instance one boat which was picked up on the afternoon, the day after, the vessel sank contained 17 frozen bodies and another had five survivors out of twenty. The remainder were frozen to death.

A Steamer Becomes Total Wreck.

LONDON, February 2. Messrs Lloyds announce that the steamer "Clanshaw" which struck mine and went ashore on January 23rd has since broken her back and become a total wreck. Salvage has been abandoned.

Cold-blooded German Brutality.

LONDON, February 2. The Admiralty relates a story of cold-blooded German brutality in torpedoing the steamship "Artist" in a heavy easterly gale. Sixteen survivors were sent adrift and were picked up three days later. Seven had died from wounds and exposure.

Ruthless Submarining.

LONDON, February 1. NEW YORK.—Newspapers here consider that Germany's announcement of ruthless submarining is the gravest issue of war. Many urge immediate severance of diplomatic relations. Several, notably the "World" favour handing Count Bernstorff his passports.

American Indignation.

LONDON, February 1. AMSTERDAM.—Competent circles regard Germany's announcement of ruthless submarining with grave anxiety.

BRITISH FRONT.

LONDON, February 2. General Haig last night reported:—"We repulsed attacks in the neighbourhoods of Beaumont Westward and Serre

FRENCH FRONT.

LONDON, February 2. A Wireless Belgian communique says:—"Our artillery, infantry and machinegun fire drove back German detachments that were approaching our posts eastward of Pervyse and southward of Snoordsnoote after a violent bombardment.

LONDON, February 2. Last night's French communique reported somewhat violent artillery actions at different points especially in the sector east of Rheims and on the right of the Meuse

TELEGRAMS.

Hon. Mr. J. D. Jenkins Assaults a Compounder.

BOMBAY, February 2.

At the Esplanade Police Court on Thursday before the Third Presidency Magistrate a case was heard in which A. D. Fernandez, a compounder in the employ of Messrs. Phillips and Co., Chemists, charged the Hon'ble Mr. J. D. Jenkins, Managing Director of the firm, with assault. At the outset the Magistrate said that he had received a letter from the accused Mr. Jenkins the sending of which was wholly improper. The accused's pleader expressed regret saying that Mr. Jenkins did not know the proper procedure. At the suggestion of the Magistrate the parties with their counsels saw the Magistrate in his chambers and settled the case.

Corporation and Improvement Trust.
The Old Sore Revived Again.

BOMBAY, February 2

The Bombay Corporation on Thursday opened again the old controversial *sore* viz the relation of the improvement Trust to the Corporation. The Hon'ble Sir Ibrahim Rahimtoola moved a resolution to the effect that the improvement Trust was constituted 20 years ago as a temporary body to deal solely with an emergency improvement of the slum area owing to the circumstances created by the outbreak of plague in 1896 and that the time was now ripe for its dissolution and handing over its work to the Corporation which annually contributed a large sum to its funds. In the course of a long speech Sir Ibrahim drafted a committee which he said should be appointed to draft a scheme indicating the lines on which the proposed transfer might suitably be carried out in the best interests of the city. The subsequent speakers were Messrs. Todd B. Master, and S. Navalkar. Mr. J. P. Orr, Chairman of the Improvement Trust, was about to begin his reply to Sir Ibrahim when the Corporation adjourned till Monday.

BU
Rangoon Defamation Case.
Convicted Editor's Appeal.

PUNJAB.

LAHORE, February 2.

It will be remembered that in the second Lahore Supplementary Conspiracy case five men were sentenced to transportation for life and forfeiture of property and one to two years rigorous imprisonment. The petition of Amar Singh (accused No. 1) who was sentenced to two years rigorous imprisonment has been rejected by the Local Government. In the case of Hari Singh (No. 9) the Lieutenant-Governor has reduced life sentence to one of seven years and has remitted the forfeiture of property. A similar reduction and remission has been allowed in the case of Fazal Din (No. 8.) who was recommended to mercy by the Special Tribunal. Sentences on Battan Singh (No. 4.) and Kehr Singh (No. 12) have been maintained.

Mr. Tilak who followed, characterised the indenture system as worse than slavery involving, as it did, immorality which was not the case with slavery. A Government which had abolished slavery would, he was sure, not fail to discontinue the indenture system if they were impelled by a sufficiently strong public opinion. He severely reprimanded the people for their comparative apathy and exhorted young men to form themselves into bands to visit recruiting depots and use every possible means to save the wretched labourers from a life of misery and shame. Even violation of law to prevent indentured emigration would, he said, be justified in the present case if they were prepared to suffer the penalty prescribed by law.

Mr Paranjpye.

Mr. Paranjpye dwelt chiefly on the effect the system had in lowering their position as a nation in the estimation of the Colonials with whom they claimed an equality of status. He said the system ought to be put a stop to immediately if they were to preserve their national self-respect.

Mr. Karnadikar of Satara also supported the resolution which was unanimously carried. A vote of thanks to the Chairman and Mr. Andrews terminated the proceedings.

POONA, February 1.

The Hon'ble Principal Paranjpye will move, at the next meeting of the Bombay Legislative Council, that it be represented to the Supreme Government that the students who have passed the Matriculation examination should be recognised as qualified for Government service, provided that they satisfy the requirements as to attendance at a recognised school and a certificate of character and progress. He will also move that, in the proposed arrangements for the establishment of an Arts College at Dharwar, the Government be pleased to remove the condition that the Principal is to be a European member of the Educational Service.

BRIEF TELEGRAMS.

The total approximate gross earnings of the State and Guaranteed railway from 1st April 1916 to 20th January, 1917 are more by Rs. 4,52,53,927 than the figures for the corresponding period of 1915-16.

It is understood that the Government of India have deputed Major A. T. Gage, I. M. S., as a special officer to report on the possibility of obtaining land suitable for Cinchona plantation on the West Coast, Coorg and other places. Major Gage will be in Malabar for a week after the 15th instant, after which he will proceed to South Canara and Coorg.

శ్రీశైవులైన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని
రంగుల చిత్ర పటము
ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. శివ్వల ప్రత్యేకము.
చంద్రవతికా కాన్యాలయము
హోష్టు బామ్మ 212, చంద్రాను.

మోహినీ తెలము.

ప తులముల నూ నెగల స్తీసా 1-కి 0-12-0

(శ్రీ) పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది
 దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ద్రవములను చేర్చి
 తగూర్చుచేయించి వేలకొలది నీచాల విక్రయించి మేఘబింబ
 యున్నాము. వేయేల ఒక సార్ పరిశీలించిన నిజము తెలియుగలదు
 ఇది మనోపరిశ్రమము కేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శ
 ఉద్యోగిష్ఠులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును.
 అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లిండ్ ము దాన్.

తెలుగు పండితుడు.

(౧)

[వేలూరు శివరామశాస్త్రిగారు]

తెలుగు భాషలో బండితులున్నారా? ఈ ప్రశ్న చదువరుల కందఱకు వింతగా నుండవచ్చును. దీని ప్రత్యుత్తరము విన్నవో నింతకు నెక్కుడగు నాశ్చర్యమును గోపమును గూడ నుదయింపవచ్చును. ఆ ప్రత్యుత్తర మేదియన 'లేదు' అనునది. ఈ సమాధానము మీరుఁ దృప్తి నొనరింపదోటు. మఱలఁ జెప్పవచ్చును. 'లేదు' నిక్కముగాలేదు.

'తెలుగుభాష వారింతమంది కలరు. ఇంతమంది పండితులున్నారా' అని నచ్చఁజెప్పయూహకొనెదరేమో కాని వారు తెలుగుపండితులు కారు. ఆంగ్లపండితులలో లేక సంస్కృతపండితులలో!

పండితుఁ డెవఁడని? విద్యావంతుఁడు కదా! విద్యకు లక్షణము నిర్వచించుటలో ననేకు లనేకరీతుల (రసమునకు) వలె) వక్కాణించినారు. వైయాకరణాగ్రంథుడగు వాగోజి భట్టరుహామహాపాద్యాయుడు 'పరమార్థము పురుషార్థ సాధనీ విద్యా' (మిగుల నెక్కుడగు పురుషార్థమును సాధించునదియే విద్య) యనియు, 'బ్రహ్మజ్ఞానరూపా విద్యా (బ్రహ్మజ్ఞానమే విద్య) యనియు నిర్వచించినాఁడు. పురాణములు చట్టాశ్రమములు, ఉపశాస్త్రములు మొదలయినవన్నియు విద్యాశబ్దార్థము లని నిరూపించుచున్నవి.

ఇక్కఁ బాశ్చాత్యులలో 'మాంటెయిన్' అనునాతఁడు, మనుజుని యందున్న యుత్తమగుణముల నన్నిటిని విపులీకరించుటయే విద్య యని తెలియఁ బలికినాఁడు. బెయిన్ అనునాతఁడు 'మ్యానాలిక్ క్షేదము లేక మనుష్యునియంద విడిది యున్న శక్తులన్నియు నభివృద్ధినిఁ బొందుటయే' యని యెఱిఁగించినాఁడు. ఇవన్నియుఁ గొంచె మెచ్చుదగ్గుగా నమానములే. ఇట్టివిద్య సంపాదించుటకు భాష మాలము. ఆ భాష 'పరమ పురుషార్థ సాధనీ' గా మున్నఁగాని యాభాషఁ దెలియువాఁడు పండితుఁడు కానేరడు. పండితులు కొలఁదిగానుండును. ఏక దేశమునఁ బండితులింతకన్న నిమిషాదిగా నుండును. ఇక్కఁ బండితీబ్రువులకు మితిలేదు.

పరమపురుషార్థసాధనీ యగు విద్య తెలుగు భాషలో నున్నదా? లేదు. కావుననే తెలుగులోఁ బండితులు లేరు. తెలుగు మాతృభాషగాఁగల యగ్రభాషాపండితులు చాల నంది కలరు. అందును నేకదేశమందే పండితులు పాచ్చుగా నుండును. పరమపురుషార్థసాధనీ యగు విద్య తెలుగువారును మనయాంధ్రదేశములో లేకపోవరు. ఇప్పుడు తెలుగుపండితుఁ డెంతకట్టు సంపాదించినాఁడు? అని యొకప్రశ్న తరువాతఁ దనంతఁ దా కచ్చుచున్నది. ఈ ప్రశ్నకు సమాధానముచెప్ప సిగ్గుచున్నది. ఐనను దనస్థితియు గలియుఁ దల పోసికొని ముందఱ విషయ మాలోచించుకొనవలయుట, తగదుకావున నందులకును సుచకట్టుచున్నాఁడను. గతంతములగు (అతిరసవంతములు కావు) పద్యములను మాత్రము (ప్రగ్రంథములు కావు) హాస్యగలవిద్య, అనఁగా నియమించు గాఁ గవిత్వాకళమంత్రమే నేర్పినాఁడు. అంతకంటె మఱి మి యైన న చచ్చు వా యని యడుగుచో నాప్రశ్న మనకు సమాధానము రాదు. కాని యాకవిత్వాకళకు సరిపడని వ్యాకరణము—సమగ్రముకాని వ్యాకరణము—ఎక్కడి కక్కడికే సరి నెట్టుకొనఁదగిన వ్యాకరణము—కూడఁ గొంత నేర్పినాఁడు. ఇంతటితోనే మన తెలుగు పండితుఁడు విదమించుచున్నాఁడు. తెక్కలలోఁ బండిత్యము కొంత సామెలూరి మల్లన నేర్పినాఁడు కాని దానిలో గణితకళయుఁ గవిత్వాకళయుఁ గలిసిపోయినవి. ఆకొంచెము తెక్కలవైసను దెలుగుపండితుఁడు నేర్చుకొనఁడు. నైని నిర్వచించిన తెలుగు పండితులైనను మన తెలుగు దేశములో లేరా? యనినచో లేకేమి. కలరు కొంతమంది. ఇంతియ కాక యితరభాషలలోఁ బండితులై తెలుగునకు బండితులైనవారున్నారు. అట్టివారియందునఁ గేవలాంధ్రపండితుఁడు నిలువఁ జాలడు. ఏలే! తెలుగుపండితుని మెదడునఁ గేవల కవిత్వాకళావీజవిహ్నుమలే యున్నవి. అవియైనను సచ్చుద్ధిగా లేవు. సంస్కృత పండితునకో తగ్గుకళావీజ చిహ్నములు కలవు. వ్యాకరణ కళావీజచిహ్నములు—పూర్వవిహ్నుమంసాకళావీజ చిహ్నములు—ఉత్తరవిహ్నుమంసాకళావీజ చిహ్నములు—నాస్తిక కళావీజ చిహ్నములు—ఆనందవీజ చిహ్నములు—అనేకములు కలవు. అరీలినే నాగరికతఁబొందిన భాష లన్నిటికిని గలవు. ఆచిహ్నము లింకను దెలుగుపండితుని మెద

దెలుగుడు. పుట్టిన యా చిహ్నములైనను నింకను బాధుకొనలేదు. అలంకార శాస్త్రముచే విమర్శకు లాచిహ్నములలోఁ బెద్దవానినిఁ గుంచించియుఁ తన్నవారిని విపులీకరించియు సరి చేయవలయును. వ్యాకరణ చిహ్నములు కొంచె మేర్పడినవి కాని యవి చాల నెచ్చుదగ్గులుగా నున్నవి. ఒక చిహ్నమునకు మఱియొక చిహ్నమునకు సరిపడదు. ప్రతిచిహ్నము లోను, అవ్యాప్తి యతివ్యాప్తి లేకుండలేదు. తెలుగు పండితుఁడుజ్యోతిశాస్త్రములోను ధనుశాస్త్రములోనువైద్య శాస్త్రములోను, సంగీతశాస్త్రములోను, తత్త్వశాస్త్రములోను రెండుమూఁడు ముక్కలను నేర్చుకొన్నాఁడు. వీని సంబంధ మగుచిహ్న లింకను వానిమెదడునంద దధిసంపలేదు.

వ్యాకరణ మనన భాషకు సంబంధించినది కావున జ్యోతిరాది శాస్త్రము లేభాషలోఁ జదువుకొనినను దెలుగు పండితునకు వానిలో రెండు మూడే ముక్కలు వచ్చునుట చెల్లునా? యని యనుచో దెలుగుపండితుఁడనఁగాఁ దెలుగు భాషయే కాని నేఱుకాదు. కావున దెలుగుపండితుఁ డితర నాగరికభాషాపండితుని ముందు నిలువఁ జాలదనినఁ దప్పేమి!

తెలుగుని గలగూరగంప. దీనియందు సంస్కృతము ప్రాకృతము, కూడనేని, మాగధి, చూళిక, మైశాచి, యాభాషలనుండి వచ్చినపదములు, తెలుగు కలిసి తెలుగుని యప్పుకవి వ్రాసినాఁడుకాని పరిశోధనల వలన, నరేచియా ఆఫ్ ఫునిస్థానము, పెర్షియన్, బలరుషియము, ఇంగ్లీషు, ఓర్సుము, దక్షిణీ, బంగాళము, బహేలియా, చీనా, తురుష్క భాషము, తురేనియా, తాగ్తరము, మహారాష్ట్రము, పరాగు, లాటిన్, పోర్చుగల్, ఇటలీ, గ్రీసు, ఫ్రెంచ్, బ్రాసిడము, కర్నాటము, తులు,—మొదలయిన దేశముల భాషల నుండి తెలుఁ గేర్పడినది. ఇటులు నాగరికతఁ జెందియున్న భాషలలోను, ఇతరభాషాపదములు చేరినవి. చేరుట సహజము. సంస్కృతభాష పరమప్రాచీనము కావున, నందుఁజేరిన యితరభాషాపదముల విడఁచియుట దుర్లభము. అయినను, గుండ్రపు, కెట్టెలు మొదలయిన పాశ్చాత్యవిద్యార్థులు లింతవట్టు ద్రావిడాది భాషలనుండి సంస్కృతమునఁ జొచ్చినపదములను నాలుగువూలు యిరువదిగాఁ జూపించి యున్నారు. నేదకాలమునుండియుఁ జరిత్రము లున్నచో నెన్నియితరభాషాపదములుచేరినవో తెలిసియుండెడిది కాని, మన కాభాగ్యము పట్టలేదు. ఇవికాక కొందఱమనుజులపేళ్లే వస్తువులనామములై తమపక్షములు కావునఁ దన్నాచుమఱచే వ్యవహారము లయి యున్నవి. 'కొల్లూరు' యనుమఱఁగు స్నానాదుల కుపయోగించునటుల వస్త్రమును నేయుటచే నావస్త్రమునకుఁ గొల్లూరుగొడ్డ యను పేరువచ్చినది. ఇది యింగ్లీషు భాషలో బాయ్ కాట్ (Boycot) వంటిది. దీనిలక్షణార్థము మఱకఁబడి శత్యాగ్రహము పోయినది. ఇవికాక గ్రంథములలో నింకనుజేరిన మాండలియక పదములు తెలుగుపండితుఁ డెఱుఁగఁడు. ఇంకను, దత్తునకు దత్తప్రీతనాదులవెంత స్వాతంత్ర్యముండునో యంత స్వాతంత్ర్యమునఁ జేరిన యగ్రభాషాపదముల నూచమట్టుగ నెఱుఁగఁడు. 'నాకుఁ బ్రాచీనపురములే చాలు'ను. నానితోడనే శృంగేరిచెందెదనని సోమరి యగుచున్నాఁడు. మాండలియక పదములలో జేర మున్నది. వానినిఁ చొలఁగించి భాషకు సహజమైన వన్నె నలిపఁగలదు. ఇంతియ కాక యనియే తెలుగుపదములు. అవి మూడువంతు లగ్రదేశ్యములు కావు. తెలుగుపండితుఁడు వానిని వీడి ఒకభాషకు దాస్యముచేయుట యేమి మంచిదని? వీరికి నిసర్గముగా నోరికిదగులు జీవపదముల విడిచి నిష్టేయములైన గ్రాంథికపదముల నేల మెదకుకొనియెదరా? నన్నయభాషనే పట్టుకొనెదరా! నెట్టలేదు. తిక్కనభాషకే యిష్టపడెదరా! కష్టపడియెదరు. ఏతాప్రగ్ధనే నయ్యుకొనియెదరా! వచ్చుగురును. కావున నిష్కటికి, దేశయాత్రకు, పుస్తకముల వ్రాయుటకుఁదగిన సజీవభాషను వాడుము. దానఁ జెల్లలనుండి నెట్లలదాక నీభాషములఁ జొన్ని నైకిఁ జేదుము. లేదన్న మీర పండితబ్రువులుఁ కాఁగలరు.

మన తెలుగుపండితుఁ డెంత కవిత్వాకళ నేర్చుకొన్నాఁడో మనమెఱుఁగవలయును. పాపము! ఆతఁడు పరభాషలకంత దాస్యము చేయవలయునో యంతయుఁ జేసి కొన్ని విషయములనే నేర్చుకొన్నాఁడు. ఇంతకన్న 'నించుమించు' అటానెలలలోఁ జదివికొని గ్రహించదగిన కవిత్వాకళయే యాతఁడు నేర్చుకొన్నాఁడు! అని చెప్పవలయును. ఆకవిత్వపుఁ గళలో నత్యుత్కృష్టభాషము లింకను బ్రతినిధిత్వములు కా లేదు కాని, సముద్రములో నున్న చిన్న లంకలవలెఁగొన్ని గో చరించుచున్నవి. వాని కింకను

స్ఫుటత రాలేదు. ఇంచుమించుగా నేయిసంవత్సరములు నిండిన మన తెలుగుపండితుఁడు—ఆ దరించు వారు లేమి నిలువనీడలేక యిప్పుటి కీ స్థితికి వచ్చుట స్వాభావికమే. మన తెలుగుపండితుఁడు సంపాదించిన తానన్యాలై కవిత్వాకళయు కేవల శృంగార బహుళమై ప్రబంధరూపముగా మాత్రీ యేనము పుట్టించుచున్నది. ఈ ప్రబంధములలో గవిత్వాకళ నీచ శృంగారకళగ మాజీదన దప్పులేదు.

తెలుగు పండితునకు సంస్కృత వ్యాకరణ మావశ్యకము. ఆ వ్యాకరణము తెలుగు భాషలో లేదు. దానిమాట యటులుండఁ దెలుగున వ్యాకరణమే సరిగారాదు. తెలుగు భాషలో నింతవట్టు సరియగు వ్యాకరణము పుట్టలేదు. అలంకారశాస్త్రము లేదనియే చెప్పవలయు. ఉన్న వ్యాకరణములు సంపూర్ణక లేవు. అన్నియు ననుక్రిందగ్రస్తములే ఈ కాలమున వ్యాకరణము తెలియిష్టము చొప్పున వారి కుపయోగించుచున్నవి. వేదము వెంకటరాయ శాస్త్రిగారికిఁ గొన్నిరూపము లిష్టములు. వానిలికొలను సుబ్బారావుగారికి మఱికొన్ని. శ్రీచంద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారికి నింకొన్ని. చిలకచర్మి లక్ష్మీనరసింహముగారికినింకొన్ని. వడ్డాది సుబ్బారాయణుగారికి మఱియుఁగొన్ని. తిరుపతి వేంకటేశ్వర గురుచరణులకు మఱియు నింకఁ గొన్ని (వారిలోను వారికి జేఱు) ఇటులు పుస్తకముల వ్రాయువారు వారివారి బాండి తిఁ బురస్కరించుకొని యిష్టానుసారముగా నొక కాలములో నెండుండఁదప్పటి లేని రూపముల నిలుకడ లేక వాడుచు న్నారు. నన్నయయందుఁ గొందఱకుఁ దిక్కనయందుఁ గొందఱకు, అప్పుకవియందుఁ గొందఱకుఁ దిమ్మరయందుఁ గొందఱకు నాదరభావములు కలవు. కాని వ్యాకరణ మనన నేమో దాని పరమాద్దేశమేమో యెఱుఁగని వార తెఱుఁగఁటలే యెఱిఁగిన వారతెఱిఁగినట్లే వ్రాయుచును. అదియటుండెను.

తెలుగు పండితునకు రాజకీయ శాస్త్ర మేమియుఁ దెలియదు. తెలుగు పండితునకు రాజున్నాఁడా? లేఁడు. ఆశ్రయము లేదు. ఎప్పుడు? ఇదిగతము. ఇపు డాంధ్ర మహా సభ పుట్టినది. తెలుగు పండితున కది యాశ్రయము కావలయును. ఆంధ్ర మహాసభ యేమన తెలుగు పండితున కాశ్రయ మిచ్చుచోదవకుఁ బండితునకును జేరుపుత్థియు వచ్చును. ఆంధ్ర సాత్యవ్రత సభా మూలముగాఁ దెలుగు పండితుని నాంధ్ర మహా సభ యాదరించునని యభిన వాంఛలోకము ప్రత్యాశతో నున్నది. అట్లాదరించి తెలుగు పండితునకుఁ దర్కము, వ్యాకరణము, తత్త్వము, ఆధికము, నీతి, మొదలయిన వ్యవశాస్త్రములను నాంధ్ర మహా సభ చెప్పనా? చెప్పనా!

స్వరాజ్య సమితి

గతనెల 30వ తేదీని గుంటూరు టవును హైస్కూలులో స్వరాజ్య సమితి వారి పక్షమున నొక బహిరంగసభ గొల్పి పూడి సీతారామ శాస్త్రిగారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగినది. సభకు కొందఱు కైతులు మహాయుధీయులు, ఉద్యోగులు, విద్యార్థులు వచ్చియుండిరి.

ప్రభువునకు స్వరాజ్య సమితి అధ్యక్షులగు నింకనూరి భావనాచార్యులు గారు వలసరాజ్యములకు బోవు కూలీల దుష్స్థితులను గురించి విపులముగ సభ్యులకు విన్నవించి క్రింద తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

"వలస రాజ్యములో హైందవులు ఒకపంజిక నను సరించి యెవరన్న చున్నట్టియు, బానిసత్వముతో కుల్య మైనట్టియు కూలిపద్ధతి మనదేశముల నీటికిని గోరవమునకును భంగకరి మనియు అభిప్రాయపడుచు ఈ పద్ధతి నిర్మూలింప బడునని యిదిగరకు చేసిన వాదావముల తెల్లంపవలయు ననియు వలసరాజ్యములకు హైందవుల ప్రవాసము ఆపవలయుననియు, ఇండియా ప్రభుత్వమునారి నీసభవారు ప్రాధీం యుచున్నారు."

తీర్మానమును సమితికార్యదర్శు లగు డి. శేషచల పతి రావుగారు, చణ్ణ శేషగిరి రావుగారు, గవర్న మెంటు ఖాజీయగు వజ్రాఖాన్ బెల్ గ్రామి వి.వి.గారును బలపరుచు కొంత ముచ్చటించిరి.

కడపట ఆగ్రాసనాధిపతి గారు కొన్ని మాటలను చెప్పి సభను ముగించిరి.

గుంటూరుపురమున హైకోర్టు కళిలుగా నున్న జేక రాజు మానుమంతరావు పంతులుగారు తమ మిత్రులగు యువ జన సాహితీసంఘమువారికి టవున్ హైస్కూలులో నొక విందు గావించిరి.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని భాగచేయ గలుగుటకును తగినవిద్యను నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో ఏయే భాగములు ఏయే పనులు చేయునో అవి చెప్పి పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రిపేరులను యాయంశమున నెల్ల అభ్యాసపుష్కరముగా ఈ పాఠశాలలో యూరోపియన్ దొరకల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారి పరీక్షలను జేసి యిచ్చించి పంపబడును. అందులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు ఫిబ్రవరి నెల 1 వ తేది నుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 30 వ తేదీన గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తానొంటి బడును. ఈ క్రింద నుదాహరించువారికి వ్రాసికొనుదు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు
Galley & Co., 149, Broadway Madras
Telegraphic Address:— "GALY" Madras

"ఆనంద" గ్రంథమాల, తృతీయకుసుమము. శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము

న చ న ము (235)

పటములు చేర్చింపబడి యున్నవి.
కాశ్యపపురందరాచార్యుల తపాలాఖర్చులు సహా వెల.

1వ వాల్యం	అదిపర్వము	1-4-0
2వ వాల్యం	"	1-4-0
3వ వాల్యం	" సంపూర్ణం	1-8-0
4వ వాల్యం	సభాపర్వము	1-8-0
21	" శాంతిపర్వము ప్రథమ భా॥	1-4-0
22	" " ద్వితీయ భా॥	1-6-0
23	" " తృతీయ భా॥	1-4-0

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డు కో,
ఆనంద ముద్రాలయము, లోక్ సమ్యక్, మద్రాసు.

ఆత్మ జిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడిచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ
గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
చిన్నవైఖ చక్క-విగ్రంథము వెల రు. 0-8-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

ఇందుమతీ పరిణయము.

కుమారధూర్జటి కృతాంధ్రకావ్యము రు. 0-10-0
అప్పారాయ యశశ్చంద్రోదయము
సంస్కృతాలంకారశాస్త్రము రు. 2-0-0
వైరెంటిని ఏకకాలమున గోరువిద్యార్థులకును, పుస్తక
భాండాగారములకును, సగము వెల. ఈ మాస్కినెల ఆఖరువరకు
మేనేజరు, ముసునూరు యస్టేటు
628 నూనపేడు, కృష్ణాజిల్లా.

బాదాపేడితులకు వరము: ఐవోడిక్ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆపరిమళిస్తు రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కీటమువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను
పుండ్లను, ప్రాంతవోష్టలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్రమబద్ధకారి (28)

వనోపధిసారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవర్తిని అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. శరీరమునందలి వాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాశసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును
ఉభయపరచును. శరీరాలోగ్యమును గలగ జేయును. 18 రోజులకు వండుటకు 4 ఔన్సుల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిటరు:- పి. డి. సావంత్. 144, ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144 No 2 BOMBAY

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.
ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
ఆంధ్ర సత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు

వికభాషావిప్లవశంక
ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.
వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

TOJANA HAIR FOOD.

టోజానా. (కేశాహారము)

593

శ్రీలక్ష్మి వెండ్రుకలు, విలువగల భూషణములకన్నను విలువైనది వెండ్రుకలుల్లగాను, పొడవుగను నుండుట ప్రస్తుత
పర దుఃఖముగది. ఇవి రాలిపోవుటకు అనేక కారణములుగలవు. గాన శరీరస్థిమైన ఈ టోజానాను ప్రతి
దినము చదువుకొనియెడల తెల్లని వెండ్రుకలు నల్లవై మిక్కిలి తెరిగి రసవంతముగా నుండును. వెండ్రు
కల యశ్వద్ధికి కావలసిన రక్తమును కుద్ధిచేసి వెండ్రుకలు రాలిపోవుట నాపును. మందులను మానునను,
బట్టలకు వెండ్రుకలను అతి తగ్గరితముగా పుట్టించును. ఈ టోజానా అనే తెలలకాహారమును ఇంగ్లీషువారు
మొదట కనక్కిని ఇప్పుడు ప్రబలకు సాహాయ్యము చేయించున్నారు. పురుగులను బంపి కుదుర్చును పుట్టి
జేయును. వెండ్రుకలు పగులుట మొదలగునవి మిక్కిలి స్వల్పకాలములో తృప్తిగా కుదుర్చుగలదు. కీటి
మాను జోలు కరకపుంజును ఇట్లెనని విచారపడకక్కలేదు. ఏ మానవులుగాని యావనదేశలో వృద్ధత్వము
పొందకక్కలేదు. తనకగవడుచున్న టోజానాను ఉపయోగించి తన యౌవనమును కాపాడుకొందురుగాక.
ఇందులో క్రొవ్వుపేయిండలేదు. ఏ కెమిస్టువద్ద నైనను పరిశోధించుకో వచ్చును. దంభమునకై లేనిపోని
చిర్రులచేసి ప్రకటించు వైలములకొని మోసపోకుడు. ఇది ఇంగ్లాండులో చేయితిగులకయే తయారుకాబడినది తెలనొప్పి
మొదలగు రోగిరోగములను పోగొట్టును. శ్రీ పురుషులకు ప్రాణసమానమైన వెండ్రుకలకు ఈ టోజానాను మించినది వేరొ
కటియేమియునులేదని నొక్కి చెప్పులము. ఆశేకములైన యోగ్యతా పుత్రము లందరినీ, పరిశీలించిచూచిన తెలియును. వేల
కొలది క్రయము. మా వండున పేము విక్కిలి కొనియోడుట ప్రత్యక్షముగాదని యంతటితో విరమించినారము. ఇది రెండు
విధములగ నుంచబడును. పురుషులకు ఒకటి శ్రీలక్ష్మి వేరొకటి. ఏ కెమిస్టు దగ్గరైనానరే ఈ దిగువ ధరలకు దొరకును.
ఫిరీడు. 5 ఔన్సులలో సీసా కట్టుకునే దానితో సహా రూ. 1-12-0. 10 ఔన్సులు చల్లుకొనేదానితో సహా 2-12-0
దజనులు మొత్తముగ తీసికొనవారికి వేరొకటి. జే. మత్తెలండు కంపెనీ, టి.వి.ఐ.డి. 19, వెకండు త్రైవీచ్, మద్రాసు

ఉచితము! ఉచితము!!

మానవ గడియారము

దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు?

144 పుటలుగల వైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన
మానవ గడియారమును రిపేరుచేయటకు నేర్చుకొన
వచ్చును. క్రయము లేను. తపాలాఖర్చు లేదు.
రాజవైద్య నారాయణజీ శేకవణి,
188 20, చీనాబజారుకోడ్, మదరాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యగు నాటకము.
సంఘమురాచారి సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు
జూపబడినది. అందరును జదివి తీర వలయును.
వెల 0-4-0 మాత్రమే. పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
పత్రిక ప్రెస్, 6, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్య ధనులు.

రు.ప.	రు.ప.	రు.ప.
దంతచూర్ణము పండ్లతోముటకు ... 0.2	తామర తైలము; తామర, తీటకు ... 0.4	మోహిని తైలము వెండ్రుకలు పెరుగుటకు ... 0.12
శీర్షరసాయనము మృతైలు అశీర్షమునకు ... 1.4	కుమ్భకు తైలము డబ్బి 1-కి ... 0.4	రోమహరి వెండ్రుకలు ఊడుటకు ... 0.8
దంతశుభ్రకారి పండ్లపోషకు ... 0.8	సురత్రిచారకము సీసా 1-కి ... 1.0	ఉబ్బసమునకు మందు సీసా 1-కి ... 1.0
నజగుళికలు భాతుపుష్టికి ... 1.0	కఫహరి శీతగట్టు దగ్గులకు ... 1.4	కస్తూరిమాత్రలు నెద్దని, మంచివి 50-కి ... 0.10
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి ... 0.12	కఫహరిచూర్ణము. దగ్గు, ఉబ్బసములకుడబ్బి 1-కి 0.8	సుఖభోగి మాత్రలు ... 1.0
మూలకంకకు తైలము డబ్బి 1-కి ... 0.12	నాయువుపోట్లకు మందు ... 1.0	సుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ... 1.0
తేనెమందు తేనెకాలుకు సీసా 1-కి ... 0.8	గుండెరితైలము, ముఖకాంతికి ... 0.8	విరేచనములకు మాత్రలు డబ్బి 1-కి ... 0.8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ... 0.4	పగుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు ... 0.6	గ్రహణి మాత్రలు డబ్బి 1-కి ... 0.8
కలరామాత్రలు వాంతిభేదలకు ... 0.6	కర్ణశుభ్రకారి వెనిపోటుకు ... 0.6	శిరోవేదన మాత్రలు తలనొప్పులకు ... 0.12
గజ్జిక తైలము గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-కి ... 0.8	జ్వాలాబి మాత్రలు మలబద్ధమునకు ... 0.8	కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి ... 0.8
నాముకర్పూరము సీసా 1-కి ... 0.6	జంతువాతహరి ఎమిడికలకు ... 0.8	శేగకు ద్రావకము సీసా 1-కి ... 1.0
వేలకు మందు సీసా 1-కి ... 0.4	కుసుమారి మాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు ... 1.0	తాంబూలమాత్రలు, నువాసనగా నుండును 50-కి 0.8

పోసు ఖర్చులు వేటు. అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.